

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding Danstherapie
deeltijd

Codarts, Hogeschool voor de Kunsten

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding Danstherapie
deeltijd

Codarts, Hogeschool voor de Kunsten

CROHO nr. 49108

Hobéon Certificering
12 Februari 2013

Auditteam

Drs. G.J. Stoltenborg
Dr. B. Allegranti
Dr. E.M.M. Wildschut
M.E. van de Ree

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	39
6.	AANBEVELINGEN	41
BIJLAGE I	Scoretabel	43
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	45
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	47
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	49
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	53
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	55

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Codarts, Hogeschool voor de Kunsten
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Codarts heeft geen instellingstoets aangevraagd.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Danstherapie
registratienummer croho	49108
domein/sector croho	Taal en Cultuur
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	hbo
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	master
graad en titel	Master in Dance Therapy (MDaT)
aantal studiepunten (ec's)	120
afstudeerrichtingen	Niet van toepassing
onderwijsvorm(en) ¹	competentiegericht
locatie(s)	Rotterdam
variant(en)	deeltijd
relevante lectoraten	Sustainable Performance
datum audit / opleidingsbeoordeling	8 en 9 november 2012

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-masteropleidingen**, deeltijd ²

instroom	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	17	25	2	19	0	18
rendement (percentage) ³	2007	2008	2009			
▪ deeltijd	52,9%	54%	50%			

docentkwaliteit (aantal) ⁴	totaal	PhD	master
▪ deeltijd	25	16%	84%

docent-student ratio ⁵	
▪ deeltijd	1:11

contacturen (aantal) ⁶	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	
▪ deeltijd	11	11	11	

² Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

³ Het aandeel van het totaal masterstudenten dat het masterdiploma haalt in de nominale studieduur+ één jaar, zo mogelijk van de laatste drie cohorten

⁴ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een master en het aandeel met een PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁵ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁶ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De hbo-master opleiding Danstherapie van Codarts leidt danstherapeuten op die gebruik maken van dans en beweging voor het bereiken van (psycho)therapeutische doelen in de hulpverlening aan kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen in klinische en niet klinische settingen.

1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding heeft haar eindkwalificaties op masterniveau geformuleerd en is hier consciëntieus mee bezig (geweest). Vanwege het ontbreken van een Nederlands profiel voor danstherapeuten, heeft de opleiding zich in eerste instantie gebaseerd op het beroepsprofiel van de internationale beroepsvereniging American Dance Therapy Association (ADTA) en bij verder doorontwikkeling heeft zij de Amerikaanse (ADTA) en Britse (Arts Therapies Competencies) kwalificaties als benchmark gehanteerd én het profiel van de medisch specialist als uitgangspunt gebruikt, omdat dit profiel aansluit op de internationaal geaccepteerde beschrijving van het masterniveau. Daarmee zorgt de opleiding ervoor dat de eindkwalificaties goed passen bij de eisen die het (inter)nationale werkveld stelt aan danstherapeuten. Het auditteam acht het een sterk punt van de opleiding, dat zij bij voortduring kritisch blijft op haar doelstellingen.

Met vertegenwoordigers vanuit het (internationale) werkveld heeft de opleiding veel contact over de doelstellingen en de invulling van het programma. Ook met vakgenoten die bacheloropleidingen en een gezamenlijke master vaktherapie aanbieden op andere hogescholen, is meer en meer contact.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

2. Programma

De opleiding biedt een zeer op de praktijk gericht programma, waarin de studenten de vereiste eindkwalificaties kunnen ontwikkelen. Het uitgangspunt van het authentieke leren past goed bij deze opleiding. De student verwerft door het programma te volgen gedegen kennis van en vaardigheden in de actuele methoden voor danstherapie en kennis over psychologie, psychotherapie en anatomie/fysiologie en bewegingsanalyse met behulp van Laban Movement Analysis (LMA). Dit gebruikt hij vervolgens bij het onderbouwen van zijn therapeutisch handelen en het analyseren van effecten; eerst in gesimuleerde praktijksituaties en later in de uitgebreide stage in het derde studiejaar waarbij hij functioneert als zelfstandige in een professionele omgeving.

Daarnaast krijgt de student voldoende mogelijkheden zijn onderzoekvaardigheden te ontwikkelen, die hij uiteindelijk inzet bij het uitvoeren van het afstudeeronderzoek en het schrijven van zijn thesis.

Het auditteam verwacht dat de studenten van het nieuwe cohort 2012-2013 met de aanpassingen in het curriculum – o.a. de beroepspraktijk eerder in de opleiding brengen en de verplaatsing van stage en onderzoek naar een derde studiejaar - nog betere mogelijkheden krijgen hun kennis en vaardigheden optimaal te ontwikkelen. Dit acht het auditteam essentiële verbeteringen.

Door het programma van twee naar drie jaar te verlengen zorgt de opleiding tevens voor een betere spreiding van de studielast over de jaren.

Met de vijf pijlers i) Dance Therapy, theory and methods, ii) Movement Observation & Analysis, iii) Psychological & Physiological Framework, iv) Practice Based Research en v) Professional Practice en met het aanwijzen van docenteigenaren per module zorgt de opleiding voor verticale samenhang in het programma en samenhang binnen modules.

De opleiding zorgt er door een uitgebreid danstechnisch en creatief toelatingsonderzoek, een intake-interview, introductie-workshops en een intensieve week goed voor, dat alleen die studenten worden toegelaten die in potentie de mogelijkheid hebben het programma te volgen. Het auditteam is ook positief over de inhaalmodule 'onderzoek', die ervoor zorgt dat studenten waar gewenst/noodzakelijk hun onderzoekskennis op niveau kunnen brengen.

Studenten, alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld waarderen het niveau van de opleiding, de inhoud van het programma, de actualiteit, de beroepsgerichtheid en de mogelijkheid tot het ontwikkelen van kennis en (beroeps)vaardigheden.

Het auditteam beoordeelt de standaarden 3, 4, 5 en 6 als 'goed' en standaard 2 als 'voldoende'. Aan de eis van standaard 7 heeft de opleiding voldaan.

3. Personeel

De opleiding wordt verzorgd door gedreven en zeer betrokken docenten en gastdocenten. Alle docenten zijn deskundig op hun vakgebied, ervaren in het lesgeven en via hun brede netwerk goed op de hoogte van actuele (internationale)ontwikkelingen. Zij zorgen er bij voortduring voor dat ze zichzelf verder ontwikkelen, zij bezoeken regelmatig (internationale) congressen o.a. van de NVDAT, ADTA en ECArTA en zij verzorgen regelmatig workshops en lezingen. Het auditteam is ook lovend over het research committee, dat ervoor zorgt dat onderzoek aan de hand van 'the Journey' steeds verder ingebed raakt in het programma en 'evidence of practice' van danstherapie wordt ontwikkeld. Ook is het auditteam enthousiast over de nauw bij de opleiding betrokken teamleider, die er als een 'spin in het web' voor zorgt dat alles binnen de opleiding zo goed mogelijk verloopt. Studenten zijn uitermate tevreden over hun docenten.

In het personeelsbeleid van Codarts i.c. de Rotterdamse Dansacademie(RDA) is duidelijk vastgelegd aan welke eisen de docenten en gastdocenten van de opleiding moeten voldoen, hoe de opleiding zicht houdt op het functioneren van de docenten en hoe de opleiding zorgt voor deskundigheidsbevordering en docenten daarin waar mogelijk faciliteert. Door het op ruime schaal inzetten van gastdocenten zorgt de opleiding voor veel impulsen vanuit de beroepspraktijk en inbreng van specifieke expertise op het gebied van (dans)therapie. Tijdens de audit is gebleken dat Codarts/de RDA met dit beleid het programma Danstherapie goed kan realiseren.

Het auditteam is van oordeel dat de RDA voldoende personeel inzet om het programma te realiseren. De docent:student ratio is adequaat voor deze kunstvakopleiding en studenten hebben ruim voldoende contacturen. Het management faciliteert de docenten goed bij het uitvoeren van de werkzaamheden. De docenten hebben het weliswaar druk, maar zij klagen hier niet over.

Het auditteam beoordeelt daarom alle drie de standaarden 8, 9 en 10 als 'goed'

4. Voorzieningen

Het auditteam is van oordeel dat de voorzieningen waarover de opleiding beschikt het mogelijk maken dat de studenten het programma zoals dat wordt aangeboden optimaal kunnen volgen. Het is een goede zaak, dat de opleiding nu op vrijdag altijd kan beschikken over één van de studio's voor praktische onderdelen van het programma. De mediatheek biedt de studenten veel actueel en relevant materiaal ter ondersteuning bij de studie.

De opleiding zorgt vooral met de studievoortgangsgesprekken, de gesprekken met de personal tutor, de supervisiegesprekken tijdens de stage en nu ook met het Development Lab voor een begeleiding die toegesneden is op de wensen/behoefte die studenten Danstherapie hebben. De informatievoorziening is adequaat en borgt eveneens de studievoortgang.

Het auditteam komt tot een oordeel 'goed' voor standaard 11 en 12.

5. Kwaliteitszorg

Met behulp van het diverse palet aan instrumenten meet de opleiding op een adequate manier de kwaliteit van de opleiding en de uitvoering van geplande activiteiten/verbetermaatregelen. Met name de teamleider heeft een scherp oog en oor voor evaluatie-uitkomsten en signalen en zorgt er vervolgens voor dat daar - indien nodig/gewenst - wat mee gebeurt.

De opleiding heeft aangetoond, dat zij bij voortduring heeft gewerkt en nog steeds werkt aan het verbeteren/ optimaliseren van de inhoud en organisatie van de opleiding. Dat gebeurt gestructureerd aan de hand van een jaarlijks activiteitenoverzicht, waarin zij duidelijk vastlegt welke stappen/activiteiten zij wil nemen en 'stoplichtrapportages' waarin zij bijhoudt wat de stand van zaken is. Ook neemt de opleiding waar nodig tussentijdse maatregelen.

Studenten, docenten, examencommissie, werkveld en alumni zijn allemaal sterk betrokken bij de kwaliteit van de opleiding.

Het auditteam beoordeelt de standaarden 13, 14 en 15 die betrekking hebben op de kwaliteitsborging van de opleiding als 'goed'.

6. Toetsing

De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze aan de hand van thans voor alle betrokkenen helder uitgewerkte criteria of de studenten de beoogde (eind)competenties hebben bereikt. De opleiding gebruikt daarbij verschillende vormen van toetsen die goed passen bij de inhoud van de modules, zoals presentaties, rapportages, papers, assessments en het uitvoeren van therapeutische werkzaamheden tijdens de stage en het schrijven van een stageverslag.

Door het veelvuldig gebruik van het zogenoemde 'meerogen' principe borgt de opleiding de intersubjectiviteit binnen de beoordeling. Ook het betrekken van externe deskundigen - vertegenwoordigers van het werkveld en gastdocenten - verhogen de validiteit en betrouwbaarheid van de beoordelingen.

De studenten laten in hun stageverslag en thesis zien, dat zij duidelijk kunnen denken en handelen op masterniveau. Het merendeel van de studenten heeft een goed tot zeer goed onderzoek uitgevoerd en hierover in de thesis een helder verhaal geschreven. Van het niveau van de alumnus die haar onderzoek tijdens de audit presenteerde, was het auditteam zeer onder de indruk.

Het goede niveau blijkt ook uit de grote tevredenheid van het werkveld met de afgestudeerden en het feit dat 80% van de afgestudeerden aansluitend aan het afstuderen werk als danstherapeut vindt.

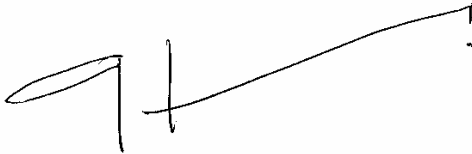
Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

Algemene conclusie

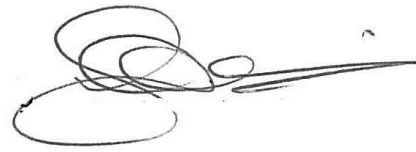
Het auditteam is van oordeel dat Codarts een mooie, sterk op de praktijkgerichte masteropleiding danstherapie aanbiedt. Daarvoor zorgen de nauw bij de inhoud en organisatie van de opleiding betrokken docenten en gastdocenten en het management c.q. de teamleider. Studenten kunnen door het programma te doorlopen de eindkwalificaties behalen en afgestudeerden hebben aantoonbaar hbo-masterniveau.

Omdat de opleiding aan standaard 7 heeft voldaan en het auditteam alleen standaard 2 met een 'voldoende' en alle andere standaarden met een 'goed' heeft beoordeeld, komt het auditteam conform de beslisregels van de NVAO tot een totaaloordeel 'goed' voor de opleiding.

12 februari 2013

drs. G.J. Stoltenborg,
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

3. INLEIDING

De Rotterdamse Dansacademie (RDA) maakt deel uit van Codarts, een monosectorale hogeschool voor de kunsten. De RDA biedt vier opleidingen aan: hbo-bachelor Dans, hbo-bachelor Docent Dans, hbo-master Danstherapie en hbo-master Choreografie. Naast de dansopleidingen biedt Codarts opleidingen muziek en circus arts.

De hbo-masteropleiding Danstherapie, in 1995 gestart als Voortgezette Opleiding Danstherapie en in 2007 geaccrediteerd als masteropleiding, richt zich op het opleiden van danstherapeuten die gebruik maken van dans en beweging voor het bereiken van (psycho) therapeutische doelen in de hulpverlening aan kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Danstherapie is geschikt voor behandeling van psychosociale problematiek en psychiatrische stoornissen. Het is een non-verbale therapie, gericht op het op gang brengen van verandering en/of verbetering via het lichaam en beweging. Dans, observatievaardigheden en het creatief-therapeutische proces zijn daarbij de belangrijkste instrumenten.

De ambitie van de opleiding is excellentie in danstherapie. De missie van de opleiding is de best denkbare eigentijdse danstherapeuten te laten afstuderen.

De inbedding van de opleiding in de kunsthogeschool, Codarts/de RDA, houdt in dat het programma bewust vanuit de dans is vormgegeven. De studenten leren therapeutische skills en onderzoeksskills te combineren en maken daarbij gebruik van een dans-/bewegingsvocabulary die zijn wortels heeft in de principes van moderne dans, improvisatie en Laban Movement Analyses (LMA).

De opleiding wordt elke twee jaar opnieuw aangeboden. Met ingang van studiejaar 2012-2013 biedt de opleiding het curriculum in drie jaar aan. De opleiding laat maximaal 18 studenten per cohort instromen.

Ten tijde van de audit was Codarts in gesprek met de Hogeschool der Kunsten te Den Haag over voorgenomen samenwerking. De masteropleiding Danstherapie is opgenomen in het gezamenlijke onderwijsaanbod.

Ontwikkelingen sinds het vorige accreditatieonderzoek (2006)

Het vorige accreditatieonderzoek bevatte weinig tot geen aanbevelingen. Naar aanleiding van dit onderzoek is de opleiding als masteropleiding geaccrediteerd.

Studenten die in 2008 met de opleiding startten, kregen de eerste versie van het masterprogramma aangeboden. De studenten die in 2006 met de opleiding waren gestart, hebben een aanvullende module research gedaan om vanuit het postgraduate-programma de masterkwalificatie te behalen.

Naar aanleiding van signalen van (ex-)medewerkers van Codarts over misstanden rond de bestuurscultuur en de mogelijke consequenties daarvan voor de kwaliteit van het onderwijs, heeft de Inspectie van het Onderwijs eind 2011 bij Codarts onderzoek gedaan. In het rapport dat de Inspectie daarover in januari 2012 uitbracht, constateert zij dat op een aantal (administratieve) aspecten verbetermaatregelen nodig zijn, maar dat het artistieke eindniveau gewaarborgd is.

Codarts was al voor het verschijnen van het rapport gestart met maatregelen in de personele sfeer, de administratie van de studievoortgang, de studentendossiers, het vrijstellingenbeleid en het toetsen en beoordelen.

Codarts heeft alle maatregelen vastgelegd in een verbeterplan.

De bovengenoemde maatregelen gelden ook voor de opleiding Danstherapie.

De opleidingen van de RDA hebben in het studiejaar 2011-2012 maatregelen doorgevoerd om de procedures rond de toetsing administratief beter in te richten. Tevens hebben de opleidingen al een start gemaakt met het terugbrengen van het aantal modules (van 1100 naar 400) en daarmee met het vereenvoudigen van de studievoortgangsadministratie en de studentendossiers.

Een andere verbetermaatregel die Codarts sinds de vorige accreditatie heeft genomen, is het gebruik van Evasys voor de moduulevaluaties. De opleidingen kunnen de evaluaties nu digitaal aanbieden en de uitkomsten gemakkelijk verwerken. De opleiding Danstherapie ruilt in het studiejaar 2012-2013 haar bestaande aanpak in voor Evasys.

Ook is op Codartsniveau het toetsbeleid opnieuw vastgesteld, is er een Codartsbrede examencommissie ingesteld en is het didactisch concept herzien. Het didactisch concept is thans gebaseerd op de visie van het authentieke leren.

De concrete uitwerking van bovengenoemde maatregelen door de opleiding en het oordeel daarover van het auditteam staan beschreven bij de verschillende standaarden.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding consciëntieus bezig is en is geweest met formuleren van eindkwalificaties op postgraduate-/masterniveau die passen bij de eisen die het (inter)nationale werkveld stelt aan danstherapeuten.

Omdat Codarts/ de Rotterdamse Dansacademie (RDA) in Nederland als enige een (master)opleiding Danstherapie aanbiedt en een landelijk erkend beroepsprofiel ontbrak, heeft de opleiding zich bij haar start in 1995 gebaseerd op het beroepsprofiel van de internationale beroepsvereniging American Dance Therapy Association (ADTA) voor het opstellen van de eindcompetenties. Dit beroepsprofiel sloot inhoudelijk het beste aan bij de opleidingsvisie van de RDA. Daarmee heeft de opleiding tevens gezorgd voor internationale erkenning en hebben afgestudeerden de mogelijkheid gekregen zich als danstherapeut te registreren bij de ADTA.

Omdat het management en de stuurgroep in 2011 concludeerden dat de eindkwalificaties nog te weinig het masterniveau weerspiegelden, heeft de opleiding besloten de tot dan toe gehanteerde 17 eindkwalificaties verder door te ontwikkelen. Hierbij heeft ze de Amerikaanse (ADTA) en Britse (Arts Therapies Competencies) kwalificaties als benchmark gehanteerd en het generieke profiel van de medisch specialist als uitgangspunt gebruikt, omdat dit profiel aansluit op de internationaal geaccepteerde beschrijving van het masterniveau. Het bestaande profiel van de vaktherapeut was voor de masteropleiding Danstherapie minder bruikbaar daar dat teveel op bachelorniveau was geformuleerd.

Tevens heeft de opleiding de kwalificaties bij de herziening gecheckt op de hbo-standaard voor masteropleidingen (maart 2012).

Bij de doorontwikkeling beschikte de opleiding nog niet over het herziene beroepscompetentieprofiel Gezondheidszorg (GZ)-vaktherapeut, dat in mei 2012 door de Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB) is vastgesteld. In het studiejaar 2012-2013 zal de opleiding bekijken in hoeverre dit herziene beroepscompetentieprofiel aanleiding vormt om de eindkwalificaties bij te stellen dan wel de eindkwalificaties hierop te baseren. Uit een eerste vergelijking blijkt dat de opleiding alle elementen van het profiel afdekt.

Op basis van commentaar van alumni heeft de opleiding het dansaspect binnen de eindkwalificaties versterkt.

De opleiding heeft het eindniveau thans beschreven in een kwalificatieset met een zevental basiscompetenties, te weten

- dance-therapeutic practice and treatment;
- communication;
- collaboration;
- research and development;
- social contextualisation;
- organization;
- professionalism.

Deze kwalificatieset vormt de basis voor het curriculum dat het nieuwe cohort studenten vanaf september 2012 krijgt aangeboden. 'Dance-therapeutic practice and treatment' vormt de centrale competentie waaraan de andere competenties zijn opgehangen.

Het auditteam heeft kennisgenomen van de nadere uitwerking van de kwalificatieset en is van oordeel dat deze uitwerking van de zeven competenties in 24 indicatoren voor alle betrokkenen helder is. Een voorbeeld hiervan voor 'dance-therapeutic practice and treatment':

- the DT has appropriate and up-to-date knowledge and skills;
- the DT applies the diagnostic, therapeutic and preventive tools of the profession effectively, and, where applicable, in a practice based manner;
- the DT provides effective and ethically sound client care;
- the DT integrates knowledge and practical experience;

Ook heeft de opleiding een duidelijke koppeling gemaakt tussen de competenties/ indicatoren en de vijf Dublin Descriptoren, waarmee ze het masterniveau heeft geborgd. Een voorbeeld hiervan voor *kennis en inzicht*:

The DT has appropriate and up-to-date knowledge and skills. The DT

- has detailed knowledge of movement analysis systems and relevant dance practices;
- has knowledge of the political and cultural contexts and the way they are manifested in the body, as well as in the movement and the dance created and/or co-created within the therapeutic relationship.

Een voorbeeld hiervan voor *oordeelsvorming*:

The DT listens and observes in order to effectively obtain relevant client information. The DT

- is able to handle completely, assimilate, integrate, formulate judgements and apply knowledge with incomplete data for appropriate diagnostic and therapeutic tools in Dance Movement Therapy and other areas;
- is able to develop professional ethics and handle complex social and ethical issues in a responsible manner at a senior level.

Contacten met vakgenoten en het werkveld

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding zeer regelmatig contact heeft met (internationale) vakgenoten en het (internationale) werkveld over de opzet en inhoud van de opleiding en actuele ontwikkelingen in het vakgebied.

Dit gebeurt allereerst via het docententeam, dat internationaal is samengesteld met onder andere docenten/danstherapeuten van de University of Roehampton, University College of Dance Stockholm, Anglia Ruskin University en uit de USA.

Daarnaast onderhoudt de opleiding actief contact met het werkveld en vakgenoten via de European Association for Dance Movement Therapy (EADMT), het European Consortium for Arts Therapies Education (ECArTE) en de ADTA.

Via ECArTE legt de opleiding contacten met zusteropleidingen in Europa om Erasmus-uitwisselingen mogelijk te maken.

De Nederlandse docenten geven ook regelmatig les in het buitenland (o.a. in China) en/of verzorgen workshops op internationale conferenties van de ECArTE of de ADTA.

De opleiding kent een stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers van het werkveld en docenten, waaronder twee danstherapeuten, waarvan er één van 2006-2010 in het bestuur zat van de FVB en beiden zeer actief zijn voor de NVDAT, een psychiater/psychotherapeut, een docent/deskundige Laban Movement Analyses en een docent/deskundige anatomie/fysiologie. De teamleider van de opleiding maakt eveneens deel uit van de stuurgroep.

De stuurgroep is zeer nauw betrokken bij de inhoudelijke vormgeving van de opleiding. Zij stelt de eindkwalificaties en het curriculum vast, borgt de vertaling van eindkwalificaties in het curriculum en borgt het eindniveau.

Zoals al hierboven is vermeld biedt alleen Codarts een masteropleiding Danstherapie aan, wat maakt dat inhoudelijk overleg met Nederlandse vakgenoten beperkter mogelijk is. Ondanks dit gegeven, heeft de opleiding wel steeds meer contact met o.a. Hogeschool Zuyd, Hogeschool Utrecht en ArtEZ die gezamenlijk een brede masteropleiding Vaktherapie aanbieden. Eén van de docenten van de opleiding Danstherapie is tevens als docent verbonden aan vakspecifieke mastermodules van bovengenoemde masteropleiding Vaktherapie en zorgt voor uitwisseling van kennis.

Bovengenoemde hogescholen hebben ook samen met Hogeschool Stenden het lectoraat KenVak opgezet. Codarts is in gesprek over aansluiting bij dit initiatief.

Daarnaast participeert de opleiding actief in initiatieven die FVB ontwikkelt op het vlak van de onderzoeksagenda voor vaktherapie.

De opleiding heeft zich er sterk voor gemaakt dat in Nederland de Nederlandse Vereniging voor Danstherapie (NVDAT) werd opgericht. Deze vereniging functioneert onder de paraplu van de FVB. Ook op dat vlak is er dus uitwisseling van kennis en ervaringen.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding heeft haar eindkwalificaties op masterniveau geformuleerd en is hier consciëntieus mee bezig (geweest). Vanwege het ontbreken van een Nederlands profiel voor danstherapeuten, heeft de opleiding zich in eerste instantie gebaseerd op de het beroepsprofiel van de internationale beroepsvereniging American Dance Therapy Association (ADTA) en bij verder doorontwikkeling heeft zij de Amerikaanse (ADTA) en Britse (Arts Therapies Competencies) kwalificaties als benchmark gehanteerd én het profiel van de medisch specialist als uitgangspunt gebruikt, omdat dit profiel aansluit op de internationaal geaccepteerde beschrijving van het masterniveau. Daarmee zorgt de opleiding ervoor dat de eindkwalificaties goed passen bij de eisen die het (inter)nationale werkveld stelt aan danstherapeuten. Het auditteam acht het een sterk punt van de opleiding, dat zij bij voortduring kritisch blijft op haar doelstellingen.

Met vertegenwoordigers vanuit het (internationale) werkveld heeft de opleiding veel contact over de doelstellingen en de invulling van het programma. Ook met vakgenoten die vaktherapie bieden op andere hogescholen, is meer en meer contact.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

Praktijkgerichtheid

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de beroepspraktijk een onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van de opleiding. Gedurende de hele opleiding werkt de student aan de ontwikkeling van zijn beroepsvaardigheden.

De opleiding bestaat uit vijf pijlers, waarbij de pijler 'Dance Therapy, theory and methods' de kern van de opleiding vormt. Hierin verwerft de student gedegen kennis en vaardigheden in de actuele methoden voor danstherapie. (Zie voor de vijf pijlers verder onder standaard 3.) In het eerste semester in het eerste jaar ligt de focus op de persoonlijke ontwikkeling van de student in relatie tot zijn eigen creatieve potentieel en eigen bewegingsvocabulaire. Daarna verschuift de focus naar 'ik en de ander' als voorbereiding op (therapeutische) relaties. In het tweede jaar staat de professionele ontwikkeling voorop, waarbij de student de eerder opgedane kennis experimenteel, creatief en kritisch leert toepassen in gesimuleerde praktijksituaties als voorbereiding op de stage.

Verschiede elementen in de opleiding ondersteunen de ontwikkeling van de beroepsvaardigheden nog verder, zoals het Development Lab, Danstherapie Groepsproces, Danstherapie Supervisie. Ook moet elke student zelf in psychotherapie om een grondige zelfanalyse te ondergaan en aan den lijve het psychotherapeutisch proces door te maken. De opleiding heeft op verzoek van de studenten recent de betekenis van dans nog verder versterkt door de module 'Applying creativity in dance' aan het programma toe te voegen. Daarnaast spelen de stuurgroep en de (gast) docenten, die allen werkzaam zijn of zijn geweest in de beroepspraktijk, een belangrijke rol in de praktijkgerichtheid van het programma.

Vanaf de start heeft de opleiding in het programma ook een substantiële stage-component opgenomen. De student loopt thans in het derde studiejaar – voorheen was dit in het tweede studiejaar - stage en functioneert hierbij als zelfstandige in een professionele omgeving. Studenten zoeken zelf naar een stageplek die past bij hun belangstelling. De opleiding heeft een overzichtlijst van instellingen/praktijken waar stage in principe mogelijk is. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding de kwaliteit van de stage voldoende borgt. Zo eist de opleiding, dat er op de stageplek een therapeut aanwezig is, die de student begeleidt. Omdat dit vaak geen danstherapeut is, maar bijvoorbeeld een psychotherapeut of een vaktherapeut biedt de opleiding zelf intensieve supervisie en checkt zij in de gesprekken met de student de kwaliteit van de stageplek. Stageplekken die niet voldoen, gaan van de lijst. Studenten die in het buitenland stagelopen krijgen supervisie via Skype.

Over het minimaal aantal praktijkturen heeft de opleiding contact gehad met de ADTA. De opleiding heeft het advies om minimaal 400 uur stage in te bouwen, opgevolgd. Het auditteam vindt het in deze wel belangrijk, dat de opleiding de studenten duidelijk informeert over de eisen voor registratie bij de FVB en ADTA, daar het vereiste aantal uren hiervoor veel hoger ligt. Na hun afstuderen moeten de studenten nog gemiddeld 4 jaar 16 uur per week in de praktijk werken voor zij als officiële danstherapeut in het FVB register worden opgenomen. Voor de registratie bij ADTA is 700 uur stage nodig en meer uren supervisie. Afgestudeerden kunnen zich wel alvast als kandidaat voor registratie aanmelden bij FVB.

De ADTA is met name voor studenten van belang die na hun studie internationaal willen werken.

De opleiding meldt desgevraagd dat in het tweede studiejaar een speciale infosessie wordt georganiseerd over het lidmaatschap van NVDAT en de eisen voor opname in het register van de FVB als ADTA. In de studiegids heeft de opleiding inmiddels tekst hierover verduidelijkt.

Tijdens de audit is uitgebreid stilgestaan bij de mogelijkheid tijdens de opleiding ervaring in het werkveld op te doen. Studenten kunnen nu pas aan het einde van hun studie - in de stage en bij het onderzoek - echt met cliënten werken. De alumni en twee ouderejaars studenten die het auditteam hierover sprak, meldden dat ze het gevoel hadden tijdens hun stage 'in het diepe te zijn gegooid', daar zij pas bij de stage volledig in contact waren gekomen met de beroepspraktijk en niet eerder de mogelijkheid hadden mee te kijken/ mee te lopen in de praktijk. Overigens hadden ze wel ervaren, dat ze 'konden zwemmen'. Ze hadden binnen de opleiding voldoende vaardigheden ontwikkeld om in de praktijk als danstherapeut aan de slag te gaan en beleefden veel 'aha'-momenten: momenten van herkenning en verheldering van hetgeen ze al hadden geleerd in de opleiding.

Het auditteam en de opleiding delen de opvatting, dat een eerdere confrontatie/ontmoeting met de echte praktijk idealer zou zijn. Vanaf het studiejaar 2012-2013 start de opleiding daarom een traject om de beroepspraktijk al voor de stage meer binnen de opleiding te brengen door middel van opdrachten, het uitnodigen van alumni tijdens de intensieve weken en bezoeken aan instellingen c.q. klinische dagen. Zo is er in januari een oriëntatiebezoek/field work bij Pi Groep Almere gepland en in april 2013 een klinische dag bij Delta. In studiejaar 2013-2014 zal de opleiding een cliënt uitnodigen naar Codarts te komen. Inmiddels is bekend dat er voor acht studenten plaats is voor een snuffelstage/ klinische dagen. Vanwege de privacy van cliënten is het meelopen/meekijken logischerwijs echter beperkt en soms niet mogelijk.

Kennisontwikkeling

Zoals al onder het kopje 'praktijkgerichtheid' is vermeld, zorgt de opleiding ervoor dat de student die kennis kan ontwikkelen, die hij nodig heeft in zijn latere beroepspraktijk als danstherapeut. Naast de kennis over actuele methoden voor danstherapie, verwerft de student kennis over psychologie, psychotherapie en anatomie/fysiologie. Dit gebruikt hij vervolgens bij het onderbouwen van zijn therapeutisch handelen.

Ook maakt de opleiding de student bekend met bewegingsanalyse als diagnostisch instrument. De RDA heeft hierbij gekozen voor Laban Movement Analysis (LMA) als basis voor observatie en als aanknopingspunt om vanuit beweging interventies te doen.

In de verschillende theses, die het auditteam beoordeelde, zag het dat veel studenten LMA daadwerkelijk gebruikten bij de analyse van de problemen van (een) cliënt(en) en de effecten van hun interventies.

Het auditteam heeft kennisgenomen van de literatuurlijst, die de opleiding in de modulengids heeft opgenomen en is van oordeel dat de literatuur actueel, op masterniveau en zeer internationaal is. De docenten, zo is gebleken tijdens de audit, hebben een scherp oog voor nieuwe ontwikkelingen en publicaties en herzien op basis hiervan de literatuurlijst.

Onderzoek

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding de studenten in het programma leert therapeutische skills en onderzoeksskills te combineren. Daarbij neemt 'practice based evidence' een steeds belangrijker plaats in. Voor het proces van erkenning is dit van belang, daar de vaktherapeuten in Nederland nog geen BIG⁷-erkenning hebben.

---

⁷ Het BIG-register komt voort uit de Wet BIG (Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg). Het BIG-register verleent duidelijkheid over de bevoegdheid van een zorgverlener.

In drie modules bouwt de student zijn onderzoeksvaardigheden uit tot het niveau van het zelfstandig kunnen uitvoeren van onderzoek. Daarvoor stelt de student een research proposal op dat als vertrekpunt dient voor zijn onderzoek en de thesis in het derde studiejaar.

De metafoor van 'de reis/the Journey' is steeds verder uitgekristalliseerd en met ingang van 2012-2013 in het onderzoeksdeel van het programma geïmplementeerd. Het concept van de Journey is ontwikkeld door het lectoraat 'Sustainable Performance'. Het werkt voor de studenten motiverend en verhelderend als zij hun onderzoek gaan zien als 'een reis'. Allereerst is er een vraag/probleem (the calling). Vervolgens bepaalt de student met wie hij de reis wil maken en welke bronnen hij daarvoor nodig heeft (fellowship). Gedurende de reis komt de student obstakels tegen, maar dat blijkt niet erg te zijn, want daar kunnen onverwachte schatten verstopt liggen (dragons). Dan volgt de uitvoering (the performance) van in dit geval de thesis. Ten slotte rondt de student af, keert terug (return) en voegt een nieuwe informatie/kennis toe aan de Body of Knowledge van danstherapie. Gedurende de hele reis reflecteert de student op waar hij mee bezig is.

Het research-committee speelt hierin een belangrijke coördinerende en stimulerende rol. (Zie daarover meer onder standaard 9.)

Het auditteam is van oordeel dat de studenten op deze wijze hun onderzoeksvaardigheden voldoende kunnen ontwikkelen.

Tevredenheid studenten, alumni en werkveld

Uit de gesprekken tijdens de audit en uit de diverse tevredenheidsonderzoeken blijkt dat studenten, alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld de actualiteit en de beroepsgerichtheid van de opleiding waarderen. De kritiek die er in het verleden was op het kunnen verwerven van wetenschappelijke vaardigheden en op het contact met de beroepspraktijk, lijkt opgelost nu de opleiding het programma spreidt over drie studiejaar. Hierdoor hoeven de studenten niet meer in het tweede studiejaar een onderzoekproposal te schrijven zonder eerst stage-ervaring te hebben opgedaan en is er meer rust gekomen in de studie voor de studenten en meer gelegenheid/tijd vaardigheden goed onder de knie te krijgen. En zoals hierboven is beschreven heeft de opleiding eveneens aanpassingen gedaan in het curriculum waar het cohort van 2012-2013 mee is gestart.

De studenten, die het auditteam sprak van het nieuwe cohort 2012-2013 waren zich al terdege bewust van het feit dat ze hun studie moeten afronden met een onderzoek en waren al gestart met nadenken over een onderzoeksvraagstuk aan de hand van 'the Journey'.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een zeer op de praktijk gericht programma biedt. De student verwerft gedegen kennis en vaardigheden in de actuele methoden voor danstherapie en kennis over psychologie, psychotherapie en anatomie/fysiologie en bewegingsanalyse met behulp van LMA, die hij vervolgens gebruikt bij het onderbouwen van zijn therapeutisch handelen en het analyseren van effecten; eerst in gesimuleerde praktijksituaties en later in de uitgebreide stage.

Daarnaast krijgt de student voldoende mogelijkheden zijn onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen, die hij uiteindelijk inzet bij het uitvoeren van het afstudeeronderzoek en het schrijven van zijn thesis.

Studenten, alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld waarderen de actualiteit, de beroepsgerichtheid van de opleiding en de mogelijkheid tot het ontwikkelen van beroepsvaardigheden. Het auditteam verwacht dat de studenten van het nieuwe cohort 2012-2013 met de aanpassingen in het curriculum – o.a. het eerder de beroepspraktijk in de opleiding brengen en de verplaatsing van stage en onderzoek naar een derde studiejaar - nog betere mogelijkheden krijgen hun kennis en vaardigheden optimaal te ontwikkelen. Dat zal tevens hun tevredenheid verder vergroten.

Omdat het effect van de aanpassingen/verbeteringen in het programma met betrekking tot de praktijkcomponent en het onderzoek ten tijde van de audit nog niet aantoonbaar was – de studenten van het nieuwe cohort waren immers net gestart - kan het auditteam nog geen 'goed' geven voor deze standaard. Een 'ruime voldoende' acht het auditteam zeker op zijn plaats.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen een samenhangend studieprogramma.

Bevindingen

Koppeling competenties en het programma

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding in de moduliboeken voor alle betrokkenen duidelijk de inhoud van het programma, de plaats van de module binnen het onderwijsprogramma, de beoogde leerdoelen, de wijze van toetsing, de te gebruiken literatuur en overige feitelijke informatie heeft beschreven.

Uit de moduliboeken blijkt, dat alle eindkwalificaties meerdere malen in de verschillende modules aan de orde komen.

Opzet en inhoud van het programma

Het studieprogramma van de opleiding bestaat uit vijf pijlers, die met ingang van september 2012 zijn geprogrammeerd over zes semesters/ drie studiejaar:

- Dance Therapy, theory and methods - deze pijler vormt zoals al vermeld de kern van de opleiding en richt zich op competentieverwerving op uiteindelijk het hoogste niveau in de danstherapie.
Binnen deze pijler staat ook het Development Lab geprogrammeerd, dat in 2012-2013 is geïntroduceerd om de integratie van theorie en praktijk te bespreken en te koppelen aan het persoonlijk functioneren van de student;
- Movement Observation & Analysis - hiervoor gebruikt de opleiding zoals al vermeld LMA als basis voor observatie en aanknopingspunt om vanuit beweging interventies te doen;
- Psychological & Physiological Framework - in deze pijler verwerft de student theoretische kennis van de psychologie, de psychotherapie en de anatomie/fysiologie. De opbouw van dit programma is gekoppeld aan het danstherapie-programma.
- Practice Based Research – in deze pijler bouwt de student zoals al vermeld aan de hand van 3 modules zijn onderzoeksvaardigheden uit tot het niveau van zelfstandig onderzoek uitvoeren;
- Professional Practice - deze pijler omvat de praktijkcomponent/de stage. Binnen deze pijler is ook de supervisie vanuit de opleiding georganiseerd. Tevens vallen binnen deze pijler de verplichte 50 sessies psychotherapie die de student zelf moet ondergaan.

De drie' intensieve weken' per jaar kennen een thematische aanpak, waarbij clusteroverstijgende thema's aan de orde komen (lichaam en lichaamsbeeld, intersubjectiviteit en leiderschapsvaardigheden.) In de intensieve weken zet de opleiding ook internationale gastdocenten in, die lessen en workshops verzorgen vanuit hun specifieke expertise.

Het auditteam heeft geconstateerd dat het programma een duidelijke opbouw heeft van de eindkwalificaties in drie niveaus: in het eerste jaar verwerft de student de essentiële vaardigheden in danstherapie en bewegingsanalyse en verwerft hij theoretische bagage. Het tweede jaar is gericht op verdieping en verfijning van het vaardigheden niveau, waarin de cliënt centraal staat. Hierin maakt de student verbanden tussen vaardigheden en kennis ter voorbereiding op het functioneren in de praktijk/de stage. In het derde jaar staat de integratie centraal. De student functioneert dan in een professionele omgeving en voert zelfstandig onderzoek uit. De student sluit zijn studie af met een eindexamen waarin hij de verschillende professionele kwaliteiten van een danstherapeut laat zien. (Zie verder standaard 16.)

Het auditteam is van oordeel dat de pijlers zorgen voor een verticale samenhang door de jaren heen. Studenten zijn hierover over het algemeen ook tevreden. Daar waar nodig/gewenst heeft de opleiding inmiddels verbetermaatregelen getroffen. Zo is er voor het cohort 2012-2013 een nieuwe opzet van de module LMA gemaakt en is het Research III-programma geherstructureerd. Ook zijn kleinere leseenheden samengevoegd tot grotere modules op thema en zijn er voor modules waarin meerdere docenten actief zijn, docent-eigenaren aangewezen die de samenhang binnen de module bewaken en zorgen voor onderlinge afstemming van de inhoud met de andere docenten.

Uit gesprekken die de opleiding met de studenten van het vorige cohort 2010-2011 hield, is gebleken dat de studenten tijdens de studie soms nog onvoldoende overzicht hadden en daardoor – in het tweejarig programma - stress ervoeren. Het auditteam verwacht samen met de opleiding dat de verlenging van het programma met een derde jaar hierin verbetering zal brengen.

Uit de tevredenheidsonderzoeken en uit gesprekken met studenten en alumni tijdens de audit is gebleken dat zij de inhoud en het niveau van de opleiding positief waarderen. De alumni loofden de breedte van het programma, maar dit blijkt wel afhankelijk van eigen voorkeuren. Eén van de studenten had namelijk nog graag meer over therapie bij kinderen willen leren. Veel van de lesstof is namelijk op volwassenen gericht. Daarnaast kwam de wens van de alumni voor research-labs/ cirkels. De opleiding laat weten dat in dit laatste wordt voorzien met de instelling van het Development Lab. De studenten die het auditteam sprak, waren zeer enthousiast over de bijeenkomsten in het Development Lab, die ook zorgen dat er een goede samenhang komt in het programma. (Zie ook standaard 12.)

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat de studenten door het programma te doorlopen de eindkwalificaties kunnen behalen. Alle eindkwalificaties komen meerdere malen in de verschillende modules aan de orde en het programma heeft een duidelijke opbouw gemaakt in de kwalificaties in drie niveaus.

De vijf pijlers zorgen voor een verticale samenhang door de jaren heen. Belangrijk in deze is ook dat met ingang van 2012-2013 docent-eigenaren zijn aangewezen die de samenhang binnen een module bewaken en daar waar nodig zorgen voor onderlinge afstemming van de inhoud met de andere docenten. Tevens zorgt het Development Lab voor het aanbrengen van samenhang. Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding dit goed heeft opgepakt. Studenten en alumni waarderen de inhoud en het niveau van de opleiding positief. De verlenging van het programma met een derde jaar zal de studenten vanaf nu meer rust geven waardoor ze naar verwachting ook beter overzicht zullen krijgen op wat ze allemaal (moeten) doen.

Vanwege de verwachte en inmiddels ook al zichtbare positieve effecten van de doorontwikkeling van het programma en andere maatregelen met betrekking de samenhang beoordeelt het auditteam deze standaard als 'goed'.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Bevindingen

Codarts heeft gekozen voor het didactische concept van het authentieke leren. Dit authentieke leren is gebaseerd op zeven uitgangspunten.

1. *Interactie met de beroepspraktijk* - In die eerste twee studie jaren is er overwegend interactie met de beroepspraktijk binnen de opleiding, o.a. via cases en simulatie-opdrachten. In het derde jaar vindt er een omslag plaats en gaat de student op de stageplek zelf aan de slag als danstherapeut. Daarnaast is er via de (gast)docenten interactie met de beroepspraktijk. (Zie standaard 2.)
Voorbeelden van gebruikte werkvormen zijn groepsproces, persoonlijke therapie, presentaties en workshops.
2. *Actieve rol van de student* – De opleiding daagt de student uit een actieve positie in te nemen door in elke fase van de studie beredeneerde keuzes te maken en te reflecteren op zijn ontwikkelingen. Heel specifiek kiest de student bij welke doelgroep/organisatie hij zijn stage wil uitvoeren en welke focus het onderzoek voor zijn thesis moet hebben. In het Development Lab stimuleert de opleiding de student om zowel persoonlijk als professioneel een actieve en kritische rol aan te nemen.
Werkvormen hierbij zijn o.a. onderzoeken/reflecteren, discussiëren, intervisie en zelfstudie.
3. *Student life: persoonlijke groei door studieloopbaanbegeleiding* - De opleiding kent een goed uitgewerkte structuur voor studentbegeleiding met o.a. gesprekken met een personal tutor, de teamleider en supervisie bij de stage. (Zie standaard 12.)
4. *Inspirerende docenten vervullen verschillende rollen* – De opleiding zet (gast)docenten in die zelf in de praktijk werken/hebben gewerkt. Zij kunnen studenten direct confronteren met actuele ontwikkelingen en eisen die de praktijk stelt. Hun passie voor dans en therapie verbindt de docenten met de studenten.
5. *De reis – the 'Journey'- als model voor zelfreflectie en duurzame profilering* – Voor de opleiding Danstherapie is de metafoor van de reis met name in de stage en bij het uitvoeren van onderzoek aan de orde. In het derde jaar gaan de studenten echt 'op reis' als zij stgelopen bij een organisatie. De keuze voor en de uitvoering van deze stagereis vraagt van de student om reflectie op authentieke beroepservaringen.
Binnen het onderzoeksprogramma heeft de opleiding/ het research committee het concept van de 'Journey' nu volledig uitgewerkt. (Zie standaard 2.) Gedurende de hele 'onderzoeksreis' reflecteert de student op zijn bevindingen.
6. *Beoordeling: transparant, beroepsgericht en reflectief* – De opleiding heeft de toetscriteria waar mogelijk ontleend aan de beroepspraktijk. Voor de beoordeling van de aankomend danstherapeut heeft de opleiding zowel toetscriteria geformuleerd gebaseerd op therapeutische/artistische vaardigheden, kennis en inzicht als criteria met betrekking tot samenwerken, analyseren en ondernemen. Deze criteria zijn helder en inzichtelijk voor de studenten. Ook kent de opleiding een goed uitgewerkt systeem van feedback geven aan studenten. (Zie verder standaard 16.)

7. *Uitdagende leeromgeving* – Levensechte situaties vormen een wezenlijk onderdeel van de opleiding. Tijdens de modules 'Danstherapie', de intensieve weken, het Development Lab en Group Process biedt de opleiding volop mogelijkheden voor integratie van het geleerde en het opdoen van nieuwe ervaringen.

Het auditteam is van oordeel, dat deze manier van leren goed past bij de opleiding Danstherapie. De opleiding biedt de studenten een gevarieerde en uitdagende studieomgeving en de verschillende werkvormen die zij daarbij gebruikt, passen bij de uitgangspunten.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel, dat het uitgangspunt van het authentieke leren goed past bij de opleiding Danstherapie. De opleiding biedt de studenten een gevarieerde en uitdagende studieomgeving. Door steeds vanuit de beroepspraktijk van de danstherapie te werken - via cases, simulatieopdrachten, stage, onderzoek - en daar verschillende werkvormen bij te gebruiken, zorgt de opleiding ervoor dat de studenten de beoogde eindkwalificaties kunnen bereiken.

Het auditteam komt tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen**Toelating**

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding een zorgvuldige toelatingsprocedure hanteert. Deze procedure bestaat ten eerste uit een uitgebreid danstechnisch en creatief toelatingsonderzoek, waarbij de student in een improvisatie-klas moet aantonen dat hij goed kan bewegen, non-verbaal kan communiceren en beschikt over een breed bewegingsrepertoire. De toelatingscommissie kijkt daarbij ook naar originaliteit, expressiviteit en muzikaliteit. Daarnaast houdt de opleiding een intake interview, waarin motivatie, (levens)ervaring, de auditie en gelezen literatuur aan de orde komen. Daarnaast dienen kandidaten over ten minste twee jaar relevante werkervaring te beschikken.

Per keer melden zich gemiddeld 50 potentiële kandidaten aan. De opleiding wil per cohort niet meer dan 18 studenten accepteren. Studenten komen zowel uit Nederland als uit het buitenland, waaronder België, Duitsland, Spanje, Griekenland, Mexico.

Aansluiting

De meest geëigende vooropleidingen om in te stromen zijn de bacheloropleidingen Dans, Docent Dans, Creatieve therapie/dans en beweging. Maar ook studenten met een bachelor opleiding in het sociaal-agogische cluster, de gezondheidszorg, psychologie of fysiotherapie kunnen zich aanmelden.

Studenten die wel beschikken over voldoende potentieel maar een achterstand hebben in danstherapie biedt de opleiding introductie-workshops en sinds 2012 een intensieve week danstherapie aan, voorafgaand aan de toelatingsprocedure. Met name over de intensieve week is de opleiding zeer tevreden. De kwaliteit van de instroom is op basis van deze maatregel substantieel verbeterd.

Studenten die nog te weinig ervaring hebben met onderzoek, krijgen de mogelijkheid - en soms de verplichting - een inhaalmodule 'onderzoek' te volgen om hun onderzoekskennis op het niveau te brengen dat noodzakelijk is om de masteropleiding met succes te kunnen volgen.

De studenten die het auditteam sprak meldden dat zij expliciet voor deze opleiding hebben gekozen vanwege de inbedding van therapie in een kunstvakopleiding/dansacademie. Alle studenten hadden een dansachtergrond en/of affiniteit met dans, bewegen en expressie. Dat een professionele dansopleiding als vooropleiding niet specifiek noodzakelijk is, bleek uit het gesprek met de studenten. Eén van de studenten meldde dat hij merkte dat zijn professionele dansachtergrond bij tijd en wijle belemmerend werkte om zich vrij/ improviserend te kunnen bewegen.

Ook uit het studententevredenheidsonderzoek (NSE) 2012 is gebleken dat de studenten tevreden waren over de aansluiting bij een vooropleiding.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding zorgt er door een uitgebreid danstechnisch en creatief toelatingsonderzoek, een intake-interview, introductie-workshops en een intensieve week goed voor, dat alleen die studenten worden toegelaten die in potentie de mogelijkheid hebben het programma te volgen. Het auditteam is ook positief over de inhaalmodule 'onderzoek', die ervoor zorgt dat studenten waar gewenst/noodzakelijk hun onderzoekskennis op niveau kunnen brengen.

Studenten zijn tevreden over de aansluiting.

Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom met een 'goed'.

Standaard 6: Het programma is studeerbaar.

Toelichting NVAO: Factoren die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren, worden zoveel mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen

De opleiding Danstherapie is een 'post-experience' opleiding. Studenten moeten minimaal twee jaar (werk) ervaring hebben en komen dus met andere/meer bagage naar de opleiding dan studenten in een bacheloropleiding. Het auditteam acht dit een duidelijke en zinvolle toegangseis.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding er aantoonbaar voor zorgt dat het programma studeerbaar is voor deze deeltijdstudenten en dat eventuele belemmeringen in de studievoortgang worden weggenomen. Een cruciale verbetermaatregel in dezen is het besluit van de opleiding het programma met ingang van september 2012 niet langer in twee jaar, maar in drie jaar aan te bieden. Reden hiertoe was dat vooral de samenloop van stage en het doen van onderzoek in het tweede studiejaar een stevige studiebelasting bij studenten veroorzaakte. Dat bleek ook uit NSE 2012 en de gesprekken met de alumni tijdens de audit. In de praktijk bleken slechts enkele studenten de geprogrammeerde studieduur te halen. In de gesprekken die de opleiding voerde met studenten, kwam naar voren dat zij graag de inhoudelijke kwaliteit van de opleiding wilden behouden, maar de samenhang en de studiebelasting graag verbeterd wilden zien.

De studielast is na omvorming tot een driejarig programma nog steeds 120 EC, maar nu gespreid over een langere periode. De gemiddelde studiebelasting van de eerste twee jaar bedraagt nu 1036 uur en van het derde jaar 1288 uur. Verder is het onderwijs onderverdeeld in 40 onderwijsweken, waarvan 37 weken met een regulier rooster van twee dagen afgewisseld met 3 bijzondere/intensieve onderwijsweken.

De opleiding toetst de studievoortgang aan het eind van elk semester. Daardoor zorgt zij ervoor dat studenten en docenten goed zicht houden op de ontwikkeling van elke student. Daarnaast voeren de opleidingsmanager en een personal tutor gesprekken met studenten over de studie en hun voortgang en vervullen daarmee een belangrijke rol in het vroegtijdig signaleren van mogelijke obstakels. (Zie voor studieloopbaanbegeleiding verder onder standaard 12)

Codartsbreed is beleid ontwikkeld om studenten met een functiebeperking een studietraject op maat te kunnen bieden. Daarin vervult de studentdecaan de centrale rol.

De verbetermaatregelen met betrekking tot de samenhang van het programma zijn al onder standaard 3 beschreven.

Weging en Oordeel: goed

Vanwege het feit, dat de opleiding aantoonbaar maatregelen neemt in het geval zich knelpunten voordoen met de studeerbaarheid van het programma en zij het programma van twee naar drie jaar heeft verlengd en daarmee heeft gezorgd voor een betere spreiding van de studielast over de jaren en de mogelijkheid voor studenten zich in het derde studiejaar volledig te richten op stage en het onderzoek, komt het auditteam voor deze standaard tot een oordeel 'goed'.

Standaard 7: De opleiding voldoet aan de wettelijke eis m.b.t. omvang en duur van het programma.

Toelichting NVAO: hbo master: (in beginsel minimaal) 60 ec's

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding een programma aanbiedt van 120 studiepunten. Daarmee voldoet de opleiding aan de wettelijke eis.

Weging en Oordeel: voldaan

Personeel

Standaard 8: de opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid

Toelichting NVAO: Het personeelsbeleid voorziet in de voor de realisatie van het programma benodigde kwalificaties, scholing, boordeling en omvang van het personeel.

Bevindingen

Het auditteam heeft kennisgenomen van het beleid dat de opleiding voert op personeelsgebied en is van oordeel, dat dit goed in elkaar zit. Het beleid is gebaseerd op het personeelsbeleid van Codarts als geheel.

Met het personeelsbeleid sluit de opleiding nauw aan bij wat er binnen het kunstvakonderwijs benodigd is. Codarts i.c. de RDA vraagt om gespecialiseerde docenten en hecht veel waarde aan het verbinden van onderwijs met de (internationale) beroepspraktijk. Bij de werving en selectie van de docenten heeft de bewezen kwaliteit in het werkveld bij voorkeur in combinatie met ervaring als kunstenaar, een doorslaggevende rol.

Daarnaast is het beleid van de RDA om op ruime schaal gastdocenten in te zetten – hetzij jaarlijks terugkerend, hetzij meer op ad hoc basis – voor de uitvoering van specifieke onderdelen van het programma en projecten. Deze gastdocenten zorgen voor impulsen vanuit de actuele beroepspraktijk. Daarnaast kan de opleiding met de inzet van gastdocenten ook flexibel inspelen op veranderingen in het curriculum.

Het auditteam onderschrijft het belang van het streven van de opleiding om meer ingebed te raken in het Nederlandse werkveld door docenten aan te trekken die aan deze opleiding zijn afgestudeerd en nu in het Nederlands werkveld actief zijn.

Codarts i.c. de RDA hanteert een cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken om (de kwaliteit van) het functioneren van de docenten bespreekbaar te maken. In deze gesprekken komt zowel het dagelijks functioneren van de docent, als de arbeidstevredenheid en het toekomstperspectief aan de orde. Met vaste docenten vinden deze gesprekken eenmaal in de twee jaar plaats. Met de gastdocenten voert de teamleider aparte gesprekken over wederzijdse verwachtingen.

Omdat de meeste docenten nu (nog) een gastdocent-contract hebben, zorgen zij voor hun eigen professionalisering. Docenten die elders een ruimere aanstelling hebben, worden via hun andere werkgever gefaciliteerd.

Voor de vaste docenten met een grote aanstelling biedt de RDA evenwel ruime mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering binnen of buiten de instelling.

De teamleider van de opleiding zorgt er aantoonbaar voor dat alle (gast)docenten op de hoogte zijn van interessant aanbod.

Om de betrokkenheid van de medewerkers te optimaliseren besteedt de hogeschool i.c. de RDA veel aandacht aan de interne communicatie, onder andere door het personeelsblad Codarts Personal, de website, het intranet en het Codarts e-mail account.

In de eerste helft van 2012 heeft een medewerkerstevredenheidsonderzoek plaatsgevonden. Daaruit kwam o.a. naar voren, dat de medewerkers tevreden waren over de professionele ruimte die zij in hun werk ervaren.

Weging en Oordeel: goed

In het personeelsbeleid van Codarts i.c. de RDA is duidelijk vastgelegd aan welke eisen de docenten en gastdocenten van de opleiding moeten voldoen, hoe de opleiding zicht houdt op het functioneren van de docenten en hoe de opleiding zorgt voor deskundigheidsbevordering en docenten daarin waar mogelijk faciliteert.

Door het op ruime schaal inzetten van gastdocenten zorgt de opleiding voor veel impulsen vanuit de beroepspraktijk en inbreng van specifieke expertise op het gebied van (dans)therapie.

Tijdens de audit is gebleken dat Codarts/de RDA met dit beleid het programma Danstherapie goed kan realiseren. Het auditteam beoordeelt deze standaard daarom met een 'goed'.

Standaard 9: Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorisch realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijke bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo opleiding.

Bevindingen

Het auditteam is op basis van de gesprekken met de (gast)docenten en de cv's van oordeel, dat alle docenten goed gekwalificeerd zijn voor het lesgeven aan de opleiding. De docenten zijn gedreven en tonen zich zeer betrokken bij hun studenten.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de teamleider van de opleiding er als 'spin in het web' voor zorgt dat alles binnen de opleiding zo goed mogelijk verloopt. Zij is aanspreekpunt voor studenten en docenten en alle gastdocenten die 'in en uit vliegen'. Zij vervult ook een belangrijke rol in de studievoortgangsgesprekken met studenten en de borging van de kwaliteit van de opleiding. (Zie daarover standaard 12 en 13-15.)

Voor alle docenten geldt dat zij werkzaam zijn (geweest) in de beroepspraktijk en beschikken over een PhD dan wel een mastertitel. Ze zijn experts op hun vakgebied – o.a. Danstherapie, LMA, Psychologie, Psychotherapie, onderzoek. Een aantal van hen is tevens (gast)docent op andere opleidingen voor Dance (Movement) Therapy in het buitenland waaronder in Engeland, de USA en China en brengt op deze wijze tevens het internationale werkveld in de opleiding. Alle docenten hebben een breed netwerk in de beroepspraktijk.

Het auditteam heeft tijdens de audit geconstateerd dat alle docenten zorgen dat ze goed op de hoogte zijn en blijven van actuele ontwikkelingen op het gebied van (dans)therapie en bij voortduring zorgen dat ze zichzelf verder ontwikkelen. Zij bezoeken actief (inter)nationale congressen van o.a. de NVDAT, ACDA en ECARTE, verzorgen regelmatig workshops en lezingen en houden hun vak bij via (zelf)studie.

Het auditteam en ook de studenten zijn lovend over de leden van het research committee Danstherapie. Het enthousiasme dat de betrokkenen uitstralen en de gedegenheid, waarmee zij onderzoek aan de hand van 'the Journey' steeds verder inbedden in het programma, sprak het auditteam erg aan. Voor het ontwikkelen van 'evidence of practice' van danstherapie is het essentieel bewijs te verzamelen dat en op welke manieren danstherapie werkt. Hierbij hebben docenten, studenten, alumni en werkveld elkaar hard nodig. Het research committee speelt hierin een belangrijke coördinerende rol.

Een aantal van de docenten uit het research committee heeft/had tevens zitting in de kenniskring van het lectoraat 'Sustainable Performance'.

Uit de NSE 2012 en uit de gesprekken met de studenten tijdens de audit blijkt dat de studenten uitermate positief zijn over de inhoudelijke deskundigheid, de betrokkenheid en de didactische kwaliteiten van de docenten. Ook de alumni oordelen zeer positief over de professionele kwaliteit van de docenten en de didactische kwaliteit.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding wordt verzorgd door gedreven en zeer betrokken docenten en gastdocenten. Alle docenten zijn deskundig op hun vakgebied, ervaren in het lesgeven, via hun brede netwerk goed op de hoogte van actuele (internationale)ontwikkelingen en zorgen er bij voortduring voor dat ze zichzelf verder ontwikkelen.

Het auditteam is ook lovend over het research committee en de nauw bij de opleiding betrokken teamleider.

Studenten zijn uitermate tevreden over hun docenten.

Om deze redenen komt het auditteam tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

Standaard 10: De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De RDA werkt met een docent: student ratio van gemiddeld 1:11. Het auditteam is van oordeel dat deze docent: student ratio adequaat is voor een kunstvakopleiding. Uit de contacturen die de studenten hebben - gemiddeld 11 uur per week verdeeld over 2 dagen - blijkt ook dat de RDA voldoende personeel inzet om het onderwijs te verzorgen.

Van de 37,5 FTE voor alle opleidingen (bachelor Dans en Docent Dans en master Danstherapie) zet de RDA 30 FTE in voor vaste docenten en 7,5 FTE voor gastdocenten.

Naast enkele docenten in loondienst zet de opleiding structureel gastdocenten in. De gastdocenten voor het reguliere programma zijn overwegend uit Nederland afkomstig. In de intensieve weken zet de opleiding ook verschillende buitenlandse gastdocenten in op basis van hun expertise. Zij kunnen dan voor meerdere dagen achtereenvolgend naar Nederland komen. De komende jaren wil de opleiding onderzoeken of het mogelijk is om tot een kernteam van docenten in loondienst te komen. Het auditteam acht dit met het oog op de voortgang en stabiliteit van de opleiding een goed initiatief.

Daarnaast zet Codarts nog formatie in voor ondersteunende processen, financiën, personeelsbeheer en innovatieve processen.

Ondanks het feit dat is gebleken dat de (gast)docenten veel werk hebben te verzetten - voorbereiden van lessen, regelmatig aanpassen van het programma naar aanleiding van actuele ontwikkelingen, beoordelen van opdrachten en het geven van feedback aan studenten, coachen van individuele studenten - gaven zij tijdens de audit niet aan dat de werkdruk te hoog was. Het management faciliteert hen ook goed. (Gast)docenten krijgen niet alleen betaald voor het lesgeven, maar ook de uren voor het beoordelen van werkstukken en het nabespreken met de studenten en uren voor persoonlijke begeleiding van studenten (personal tutorschap) krijgen zij apart vergoed.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat de RDA voldoende personeel inzet om het programma te realiseren. De docent:student ratio is adequaat voor deze kunstvakopleiding en studenten hebben ruim voldoende contacturen. Het management faciliteert de docenten goed bij het uitvoeren van de werkzaamheden. De docenten hebben het weliswaar druk, maar zij klagen hier niet over.

Het auditteam vindt een oordeel 'goed' daarom op zijn plaats.

Voorzieningen

Standaard 11: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd dat er voor de opleiding voldoende goede les- en oefenruimtes aanwezig zijn om het onderwijs te verzorgen en zelfstudie mogelijk te maken. Al in 2006 constateerde het auditteam dat het gebouw krap was om alle opleidingen van Codarts te huisvesten. Codarts heeft er de afgelopen jaren aantoonbaar veel aan gedaan om knelpunten op te lossen o.a. door renovatie en nieuwbouw.

De RDA beschikt over de achtste en negende verdieping van het hoofdgebouw van Codarts. Daar zijn 8 middelgrote en 2 grote goed geoutilleerde dansstudio's aanwezig en een eigen theater voor voorstellingen. Alle studio's zijn voorzien van de noodzakelijke voorzieningen als spiegels, een vleugel, een muziekinstallatie en een barre. De geluidsapparatuur is tot grote tevredenheid van studenten en docenten recentelijk vernieuwd. Studenten kunnen voor zelfstudie en het werken met elkaar inschrijven op de roosters voor de studio's. Met ingang van september 2012 is één van de grote studio's op vrijdag vast ingeroosterd voor de opleiding Danstherapie, tot grote tevredenheid van docenten en studenten. De enige wens die de studenten nu nog hebben met betrekking tot de studio is de mogelijkheid tot het kunnen afschermen van de spiegels met gordijnen. Het auditteam en ook de opleiding vinden dit een begrijpelijke wens. Het auditteam beveelt de opleiding sterk aan dit te realiseren.

Voor het theorieonderwijs zijn er op de eigen etages twee theorielokalen beschikbaar. De docenten zijn blij met de nieuwe grote screens die hier staan om in de les opgenomen video's terug te kijken met de studenten.

Een mooie voorziening die ook toegankelijk is voor studenten van de opleiding Danstherapie, is het Health Centre met o.a. een eigen fysiotherapie ruimte. Studenten en docenten zijn er zeer tevreden over dat het Health Centre weer terug is op het Kruisplein en daarmee makkelijker bereikbaar voor de studenten. (Zie over het Health Centre meer onder standaard 12)

Codarts heeft een mediatheek voor alle opleidingen dans, muziek en circus met een uitgebreide en actuele collectie met repertoire, vakliteratuur, vakbladen, dvd's, cd's, bladmuziek. Studenten kunnen in de mediatheek relevante internationale databases raadplegen. Via Picarta kunnen studenten titels opzoeken waarover Codarts zelf niet beschikt. Docenten en studenten zijn zeer tevreden over de collectie. Wanneer er belangrijke nieuwe publicaties verschijnen, schaft Codarts die aan.

De ICT voorzieningen zijn in orde: er zijn voldoende PC werkplekken en 'hotspots' voor draadloze internetverbinding en een netwerkomgeving Codarts Net.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat de voorzieningen waarover de opleiding beschikt het mogelijk maken dat de studenten het programma zoals dat wordt aangeboden optimaal kunnen volgen. Het is een goede zaak, dat de opleiding nu op vrijdag altijd kan beschikken over één van de studio's voor praktische onderdelen van het programma. De mediatheek biedt de studenten veel actueel en relevant materiaal ter ondersteuning bij de studie.

Het auditteam acht een oordeel 'goed' voor deze standaard daarom op zijn plaats.

Standaard 12: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd dat Codarts/de RDA een gedifferentieerd aanbod heeft aan studiebegeleiding.

De opleiding verwacht van de master-student een grotere mate van zelfstandigheid en biedt daarom studiebegeleiding op maat. De teamleider heeft met elke student tweemaal per jaar een studievoortgangsgesprek. Daarnaast kunnen de studenten bij een personal tutor – een van de docenten - terecht voor inhoudelijke vragen over hun studie.

Omdat de studenten behoefte hadden aan meer gelegenheid om met elkaar en de docenten van gedachten te wisselen over hun eigen studietraject en ontwikkeling, heeft de opleiding met ingang van 2012-2013 de module 'Development Lab' opgezet, die één maal per maand op het programma staat. De studenten die het auditteam sprak waren hierover zeer enthousiast; het voorziet zeer duidelijk in een behoefte.

Tijdens de stage biedt de opleiding supervisie, waarin de student de mogelijkheid krijgt om ervaringen in te brengen en problemen in de stage te bespreken. Begeleiding van studenten die in het buitenland stage lopen, gebeurt veelal telefonisch of via Skype.

Op de stageplek krijgt de student begeleiding van een daar aanwezige therapeut.

Voor de studenten is er een decanaat en een international office voor algemene advies en ondersteuningsvragen met betrekking tot o.a. opvang, huisvesting, financiële kwesties, verblijfsvergunningen, visa, aanvraag van beurzen.

Codarts heeft ook een Health Centrum. Een multidisciplinair team van specialisten met een dansachtergrond en jarenlange ervaring in het werk met dansstudenten en professionele dansers, behandelt o.a. blessures en begeleidt studenten in het voorkomen van klachten.

Bij ernstige fysieke of psychische problemen worden studenten doorverwezen.

Het team bestaat uit een fysiotherapeut, een fysio-manueel therapeut, een conditie-instructeur, een adem/stem coach, een mental coach, een sportdiëtist en een transitional coach.

Het auditteam vindt het een goede zaak, dat het Health Centrum ook open staat voor studenten van de opleiding Danstherapie.

De laatste jaren heeft Codarts veel gedaan aan de verbetering van de infrastructuur voor het communiceren met studenten en medewerkers. Via het Codarts intranet en een Codarts e-mail account kunnen studenten en medewerkers nu op elke plek van de wereld de digitale omgeving van Codarts bereiken. Voor studentinformatie en studentvolgsystemen maakt Codarts gebruik van OSIRIS. Studenten kunnen nu op elk moment hun studieresultaten raadplegen. Met ingang van het studiejaar 2012-2013 krijgen studenten een kopie van het beoordelingsformulier waarmee zij de verwerking van het resultaat in Osiris zelf kunnen controleren.

Het auditteam is van oordeel, dat Codarts/de RDA hiermee een belangrijke stap heeft gezet in het oplossen van het knelpunt dat de Inspectie noemde van de ondoorzichtige studentadministratie.

De tevredenheid over de digitale leeromgeving scoort onder de studenten Danstherapie nog niet erg hoog - 3,0 op een vijfpuntsschaal - , maar is al hoger dan voorheen. Dit blijft dus nog een aandachtspunt voor de opleiding; zeker in het licht van het feit, dat het hier gaat om deeltijdstudenten die het grootste deel van de week niet aanwezig zijn op de opleiding.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding zorgt vooral met de studievoortgangsgesprekken, de gesprekken met de personal tutor, de supervisiegesprekken tijdens de stage en nu ook met het Development Lab voor een begeleiding die toegesneden is op de wensen/behoefte die studenten Danstherapie hebben. De informatievoorziening is adequaat en borgt eveneens de studievoortgang.

Het auditteam komt tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

Kwaliteitszorg

Standaard 13: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van meetbare doelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De opleiding verzamelt tevens managementinformatie met betrekking tot rendementen en staf-student ratio.

Bevindingen

Om de kwaliteit van de opleiding - de doelstellingen, het programma, de docenten, de voorzieningen, het toetsen en beoordelen, de rendementen - en de uitvoering van de activiteiten/verbetermaatregelen te meten, maken de opleidingen gebruik van verschillende instrumenten.

- Evaluaties onder studenten vinden na afronding van elke module plaats. Met ingang van 2012-2013 gaat de opleiding daarvoor het digitale systeem Evasys gebruiken. Waar nodig zal de opleiding te generieke vragen uit Evasys meer opleidingsspecifiek formuleren;
- Afzonderlijke evaluatie van specifieke activiteiten;
- Tweejaarlijks vraagt Codarts de studenten deel te nemen aan het Nationaal Studenten Enquête (NSE). In het voorjaar van 2012 vond dit onderzoek wederom plaats;
- Reflectie van alumni o.a. via de eigen alumni-inventarisatie, bij diploma-uitreikingen en tijdens de NVDAT-conferenties;
- Metingen van medewerkerstevredenheid voerde Codarts tot 2012 zelf uit. Met ingang van 2012 gebruikt Codarts daarvoor een landelijk ontwikkelde standaardvragenlijst (Zestor/Integron) aangevuld met eigen vragen;
- In 2011 is een Arbo Risico Inventarisatie & Evaluatie onder medewerkers gehouden;
- Functionerings- en beoordelingsgesprekken waarin de medewerker met het management zijn eigen functioneren, welbevinden en ervaren knelpunten bespreekt;
- Bespreking van inhoud en opbouw van curricula alsmede de organisatie van de opleiding in vergaderingen van Medezeggenschapsraad, Opleidingscommissie, in docentvergaderingen en in vijfjaarlijks overleg van de teamleider met de hele groep studenten;
- Overleg met vertegenwoordigers vanuit het werkveld, waaronder de leden van de Stuurgroep en stageverleners over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk en de inhoud van het programma;
- Bespreking van de rendementen en de docent: student ratio in managementoverleggen;
- In 2011 zijn er binnen Codarts interne audits gehouden naar aanleiding van signalen over onvolkomenheden en ter voorbereiding op het onderzoek door de Onderwijsinspectie in het najaar van 2011.

Tijdens de audit heeft het auditteam over de inzet en het gebruik van bovenstaande instrumenten met de betrokkenen bij de kwaliteitszorg van de opleiding/ Codarts gesproken. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding actief zorgt voor het rondmaken van de Plan-Do-Check-Act (PDCA)-cyclus. De teamleider vervult hierin als 'spin in het web' en als continue aanwezige binnen de opleiding, een belangrijke coördinerende rol. Dat is essentieel, daar veel van de docenten parttime aan de opleiding zijn verbonden.

Weging en Oordeel: goed

Met behulp van het diverse palet aan instrumenten meet de opleiding op een adequate manier de kwaliteit van de opleiding en de uitvoering van geplande activiteiten/verbetermaatregelen. Met name de teamleider investeert veel in het evalueren en heeft een scherp oog en oor voor signalen en evaluatie-uitkomsten. Het auditteam komt daarom tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

Standaard 14: De uitkomsten van de evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de doelen.

Bevindingen

Zoals al onder standaard 13 is vermeld, heeft het auditteam geconstateerd dat het management van de opleiding/de teamleider de kwaliteit van de opleiding nauwlettend in het oog houdt en ervoor zorgt dat waar nodig verbetermaatregelen worden genomen. De activiteiten die daaruit voortvloeien beschrijft de opleiding jaarlijks in een activiteitenoverzicht. Het Codarts meerjarenplan en de uitkomsten uit de interne audit uit 2011 betreft de opleiding hier ook bij. In tussentijdse 'stoplichtrapportages' geeft de opleiding per onderdeel in het activiteitenoverzicht de actuele stand van zaken weer. Het auditteam acht dit een zinvolle manier om de daadwerkelijke uitvoering van de voorgenomen verbeteringen te monitoren. Deze rapportage bespreekt het management van de RDA tweemaal per jaar met het College van Bestuur van Codarts.

Het management bespreekt regelmatig met de docenten en de studenten de uitkomsten uit de diverse evaluaties en de formuleert in samenspraak met hen benodigde/gewenste verbetermaatregelen.

Voorbeelden van maatregelen die de opleiding de afgelopen jaren namen zijn o.a.:

- de opleiding biedt met ingang van september 2012 het curriculum in drie in plaats van twee jaar aan, wat de studeerbaarheid van het programma zeer ten goede komt;
- per module heeft de opleiding een module-eigenaar aangewezen;
- onderzoek is via het principe van de 'Journey' meer ingebed in het programma,;
- het stagebeleid is verbeterd;
- de toetsing is veel specifiek geworden en studenten krijgen op hun verzoek meer kritische feedback;
- de vertaling van LMA naar de praktijk is verbeterd;
- de opleiding heeft de relatie met de Nederlandse beroepspraktijk versterkt;
- er zijn meer connecties met lectoraten in Nederland, waaronder met KenVak;
- naar aanleiding van de signalen over onvolkomenheden en het Inspectiebezoek heeft Codarts/de RDA flinke verbeterlagen gemaakt om de kwaliteit van de administratieve processen – o.a. de studievoortgangsadministratie en de studentendossiers - van de opleiding te borgen.

Daarnaast realiseert de opleiding ook kort cyclische-verbetermaatregelen. Zo is na feedback van de studenten bijvoorbeeld bij de module Ontwikkelingspsychologie al tijdens de rit meer diepte in de lesstof aangebracht.

De alumni die het auditteam sprak, meldden dat ze hebben gezien dat de opleiding sinds hun afstuderen doorgaan is met veranderen/optimaliseren.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding heeft aangetoond, dat zij bij voortduring heeft gewerkt en nog steeds werkt aan het verbeteren/ optimaliseren van de inhoud en organisatie van de opleiding. Dat gebeurt gestructureerd aan de hand van een jaarlijks activiteitenoverzicht, waarin zij duidelijk vastlegt welke stappen/activiteiten zij wil nemen en 'stoplichtrapportages' waarin zij bijhoudt wat de stand van zaken is. Ook neemt de opleiding waar nodig tussentijdse maatregelen. De teamleider vervult hierin een sterke entamerende rol.

Het auditteam beoordeelt daarom ook deze standaard met een 'goed'.

Standaard 15: Bij de interne kwaliteitszorg zijn de volgende partijen actief betrokken: opleidingscommissie, examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en afnemend beroepenveld.

Bevindingen

Studenten: Studenten zijn o.a. vertegenwoordigd in de gezamenlijke Opleidingscommissie voor de opleidingen Dans, Docent Dans en de master Danstherapie, de Medezeggenschapraad en de studentenpanels. Daarnaast heeft de teamleider ongeveer vijf keer per jaar overleg met de hele groep studenten. In dit overleg koppelt de teamleider nu ook expliciet de uitkomsten van evaluaties en de voorgenomen verbetermaatregelen terug naar de studenten, daar studenten dit in het verleden nog wel eens misten.

Medewerkers: Medewerkers zijn o.a. via de docentvergaderingen, via de gezamenlijke Opleidingscommissie en de medewerkertevredenheidsmetingen betrokken bij de opleiding. Uitkomsten van evaluaties bespreekt de teamleider in de docentvergaderingen. De vele gastdocenten worden onder meer via Skype en telefoon geïnformeerd over ontwikkelingen in de opleiding. Doordat elke docent een rapportage schrijft over wat hij heeft gedaan in de lessen, die de teamleider vervolgens doorstuurt naar de volgende docent, zorgt de opleiding ook voor een grote gezamenlijke betrokkenheid van docenten bij de kwaliteit van de opleiding. 'Het gaat steeds meer voelen als een familie', aldus een van de docenten die het auditteam sprak.

Examencommissie: Codarts werkt met een hogeschoolbrede examencommissie o.a. om de gelijke behandeling van alle studenten te waarborgen en de objectiviteit te versterken. Vanuit de RDA heeft één docent zitting in deze commissie. Tijdens de audit is gebleken, dat de examencommissie aantoonbaar betrokken is bij de kwaliteit van de opleiding Danstherapie. (Zie verder standaard 16.)

Werkveld: De opleiding onderhoudt via de stuurgroep en de diverse nationale en internationale netwerken contact met het beroepenveld. Het management consulteert deze netwerken regelmatig om de inhoud van het onderwijs te toetsen aan de ontwikkelingen in het veld. De stuurgroep komt tenminste vijfmaal per jaar bijeen.

Een directe bron van contact met het werkveld vormen ook de gastdocenten. Verder beschikt de opleiding inmiddels over een aardig netwerk van stageverlenende organisaties die ze nu regelmatig vraagt om feedback op de opleiding en ervaringen met stagiaires.

Alumni: Het auditteam heeft geconstateerd dat alumni duidelijk betrokken zijn bij de opleiding. De opleiding ontmoet hen met enige regelmaat, o.a. tijdens diploma-uitreikingen van nieuwe afgestudeerden en op terugkomdagen op de opleiding. Samen met de alumni organiseert de opleiding ook NVDAT-workshops voor danstherapeuten. Daarnaast organiseren de alumni ook zelf groepsactiviteiten, die de opleiding praktisch ondersteunen. Codarts ontwikkelt het alumni-beleid op hogeschoolniveau verder, daarbij gebruikmakend van het Codarts-kanaal op YouTube en netwerken als Facebook en Hyves.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam heeft geconstateerd dat alle geledingen sterk betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleiding. Het oordeel 'goed' acht het auditteam daarom op zijn plaats.

Toetsing en *gerealiseerde* eindkwalificaties

Standaard 16: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

De opleiding legt in de toetsing zo veel mogelijk een relatie met de beroepspraktijk. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding de manier van toetsen op module-niveau heeft vastgelegd. In elke module zijn de leerdoelen, de beheersingsniveaus en beoordelingscriteria duidelijk beschreven. In het kader van het Codartsbeleid te komen tot een kleiner aantal modules (van 1100 naar 400), heeft de opleiding ook het aantal toetsen verminderd.

De opleiding zet verschillende toetsvormen in, passend bij de inhoud van de modules en bij het concept van het authentieke leren. Zo kent de opleiding presentaties, schriftelijke en mondelinge examens, rapportages, papers, peer-review. Elk semester wordt afgesloten met een assessment.

Afhankelijk van de plaats van de module in de opbouw van het curriculum is er sprake van een op de ontwikkeling van de student afgestemde toets dan wel een toets waarin selectie centraal staat. Voor beide vormen van toetsen geldt dat de student een voldoende moet halen, alvorens hij studiepunten krijgt toegekend.

Om het leerproces van de studenten extra te stimuleren geeft de opleiding na iedere toets feedback.

Het afstuderen

Binnen de opleiding vormen de thesis en de stage samen de meesterproef.

Na afloop van de stage geeft de student een presentatie van een casus aan een multidisciplinair team binnen de organisatie waar hij stage liep. De begeleidend therapeut op het stageadres en de supervisor van het opleiding beoordelen de student.

Twee leden van het research committee, die expertise hebben op het gebied van onderzoek doen en/of danstherapie, en tenminste één vertegenwoordiger van de beroepspraktijk beoordelen samen de thesis.

De student sluit zijn opleiding af met een presentatie van zijn onderzoek. Bij de beoordeling van deze presentatie zijn meerdere docenten vanuit de opleiding betrokken. Met ingang van 2012-2013 kent de opleiding ook aan de presentatie studiepunten toe.

De examencommissie

Codarts werkt sinds 2010 met een hogeschoolbrede examencommissie. Deze commissie bestaat uit vijf onderwijsgevendenden, die elk een van de onderwijsdisciplines (Dans, Muziek en Circus) vertegenwoordigen. De voorzitter, eveneens een docent, bezit de noodzakelijke juridische capaciteiten.

Het auditteam heeft vernomen, dat de examencommissie vaak mensen uit de verschillende opleidingen inviteert voor nadere toelichting op aspecten rondom het toetsen en beoordelen in de betreffende opleiding. Hierdoor zorgt de commissie ervoor dat zij voldoende geïnformeerd is over de situatie rondom toetsen en beoordelen in de opleidingen.

De examencommissie benoemt de examinatoren (docenten en externen uit het werkveld) voor de afsluitende examens.

De examencommissie heeft in juni 2011 eindexamens bijgewoond van alle opleidingen, waaronder eindexamens Danstherapie. Naar aanleiding hiervan heeft de examencommissie geadviseerd ook voor de presentatie van de student criteria op te stellen en hier aan studiepunten toe te kennen. De opleiding gaat dit advies opvolgen bij de eerstkomende examens van afstudeerders.

Op het gebied van toetsen en beoordelen heeft de examencommissie in december 2011 een training 'judging in arts' georganiseerd voor managers. Deze managers zijn vaak voorzitter van de eindexamenpanels. In september 2012 volgt een vergelijkbare incompany scholing voor docenten, om met elkaar van gedachten te wisselen over de gezamenlijke praktijk van het toetsen en beoordelen in een kunstvakopleiding en daar waar nodig zaken aan te scherpen. Voor deze scholing heeft de hogeschool een externe toetsdeskundige aangetrokken. Nieuwe docenten krijgen sowieso training in toetsen en beoordelen.

Binnenkort wordt er een Toetscommissie geïnstalleerd, die RDA-breed gaat werken. Deze commissie krijgt de taak het systeem van het toetsen en beoordelen in de eigen opleiding te controleren aan de hand van het Codarts toetsbeleid en toetsen inhoudelijk te 'screenen'. Het auditteam acht het van belang dat deze commissie ook een proactieve rol vervult in de borging van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen.

Validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van het toetsen en beoordelen

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding als regel op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier toetst en beoordeelt. Om de kwaliteit van het toetsen te borgen gebruikt de opleiding verschillende mechanismen:

- in de modules hebben de docenten beschreven wat de studenten precies moeten doen. Voorafgaand hieraan hebben de docenten van het cluster met elkaar besproken of de inhoud van de moduleboeken en de criteria duidelijk zijn;
- de opleiding maakt in principe gebruik van het zogenoemde 'meerogen' principe, om de intersubjectiviteit bij het beoordelen te borgen. Zo zijn er bij het assessment aan het eind van elk semester altijd meerdere beoordelaars betrokken. Docenten die voor hun eigen lessen toetsen maken, bespreken deze voor afname met de andere docenten van het cluster. Bij de beoordeling van de thesis zijn altijd twee lezers/beoordelaars aangesteld. De voorzitter van het research committee leest alle theses en brengt docenten bij elkaar als er verschil van mening is;
- bij de beoordeling van de stage en de thesis is ook het werkveld betrokken. Het commissielid uit het werkveld oordeelt over de prestatie van de student vanuit een persoonlijke professionele deskundigheid en waakt met de docentbeoordelaars over het handhaven van de professionele norm;
- verder zet de opleiding Danstherapie regelmatig gastdocenten in als externe beoordelaar;
- de RDA heeft in het studiejaar 2011-2012 tijdens intervisie bijeenkomsten gericht aandacht besteed aan het toetsbeleid in de relatie tussen leerdoelen en criteria;

Uit de NSE 2012 is gebleken dat studenten nog niet tevreden waren over de duidelijkheid van de criteria. Daarom heeft opleiding besloten met ingang van het studiejaar 2012-2013 de modulespecifieke criteria op te nemen op het tentamenformulier en op deze formulieren de studenten schriftelijke feedback te geven in plaats van mondeling, zoals dat in het verleden gebeurde. Daarmee maken de docenten inzichtelijk waarin de student al sterk is en aan welke aspecten hij nog moet werken. Studenten krijgen een kopie van het ingevulde tentamenformulier.

De wijze waarop de afgestudeerden in de praktijk functioneren.

80 % van de afgestudeerden vindt aansluitend aan het afstuderen werk als danstherapeut. Voor de een gaat dat sneller dan voor de ander en in de huidige tijd van bezuinigingen zal het wellicht lastiger worden nog bij een organisatie of instelling als danstherapeut aan de slag te kunnen. Sommigen waren al psychotherapeut of psycholoog en integreren stap voor stap steeds meer de danstherapie in hun eigen praktijk.

Afgestudeerden zijn werkzaam bij vooraanstaande Nederlandse instellingen, zoals Maastricht Universitair Medisch Centrum, Geestelijke Gezondheidszorg te Eindhoven (GGZE), Psychiatrisch Centrum Delta, Psytope en ASVZ-Gehandicaptenzorg⁸, maar ook bij een keur aan instellingen in het buitenland, waaronder Medical Park Chiemseeblick, Universitat Autònoma Barcelona en Arteveldehogeschool te Gent. Daarnaast starten afgestudeerden een eigen privé praktijk. De stageverlenende organisaties, de stuurgroep en de vertegenwoordigers van uit het werkveld die het auditteam sprak, waren zeer positief over het niveau van de afgestudeerden.

Eigen oordeel auditteam

Het auditteam heeft voor het eigen oordeel over het gerealiseerde niveau gekeken naar tussenproducten en eindproducten als reflectieverslagen, projectverslagen, stageverslagen en theses. Uit de lijst van afgestudeerden heeft het auditteam 14 theses geselecteerd van afgestudeerden van 2009⁹-2012.

Tevens woonde het auditteam tijdens de audit een presentatie bij van een student, die in 2008 was afgestudeerd op onderzoek in een forensische kliniek in Duitsland. Zij had daar o.a. gewerkt en werkte er nog steeds met een man die vastzit wegens seksuele mishandeling van vrouwen. Het auditteam was zeer onder de indruk van het niveau van haar onderzoek naar de mogelijkheid danstherapie te gebruiken in een forensische setting.

Het auditteam is van oordeel dat de 14 theses die het beoordeelde allemaal op masterniveau zijn. Zes studenten hadden goede en drie zelfs een zeer goede thesis geschreven. Zij zorgden in hun thesis voor een adequate literatuurbespreking, voor een heldere presentatie van de resultaten en koppelden in de conclusie hun bevindingen aan de bestudeerde literatuur en zochten daarin verklaringen voor hun bevindingen. Ook kwam een van de studenten op basis van de bevindingen tot nieuwe theorievorming, die in een volgende stap vervolgens weer getoetst kan worden.

Het auditteam miste in de theses met een oordeel voldoende soms nog de kritische blik van de student op de effecten van de geboden interventies/therapie en een kritisch gebruik van literatuur. Studenten hadden veelal met één of een beperkt aantal cliënten gewerkt en op basis daarvan conclusies getrokken. Tevens kon bij een aantal van hen de integratie van de theorie en de praktijk nog sterker worden aangezet. Veelal begon een thesis met veel theorie, maar daarna stopte het. Een koppeling van hetgeen de student had gelezen aan de resultaten van de interventies kwam niet altijd goed uit de verf. De discussie over de resultaten ging soms alleen over de vooraf gemaakte keuzen. Dit zijn nog punten waar de opleiding met de studenten aandacht aan moet besteden.

Het auditteam wil de opleiding ook als aanbeveling meegeven studenten te stimuleren door te gaan op onderzoeken van reeds afgestudeerden, zodat er meer evidence based danstherapie ontstaat.

---

⁸ ASVZ: Algemene Stichting voor zorg- en dienstverlening - zorg en dienstverlening van A tot Z

⁹ Omdat de opleiding een tweejaarlijkse instroom kent en er per jaar geen grote aantallen studenten afstuderen, heeft het auditteam besloten niet alleen de zes theses van afgelopen twee jaren op te vragen, maar ook nog acht van de jaren daarvoor.

Het auditteam heeft met betrekking tot bovenstaande veel vertrouwen in het research committee. In het gesprek met de leden van dit committee bleek, dat zij beseften op welke punten studenten nog verbetering kunnen behalen. De onderzoekslijn, de metafoor van de reis en de stevige begeleiding die de leden van het research committee de student bieden bij het schrijven van hun thesis, zullen zeker positief bijdragen aan verdere verhoging van het masterniveau.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze aan de hand van thans voor alle betrokkenen helder uitgewerkte criteria of de studenten de beoogde (eind)competenties hebben bereikt. De opleiding gebruikt daarbij verschillende vormen van toetsen die goed passen bij de inhoud van de modules, zoals presentaties, rapportages, papers, assessments en het uitvoeren van therapeutische werkzaamheden tijdens de stage en het schrijven van een stageverslag.

Door het veelvuldig gebruik van het zogenoemde 'meerogen' principe borgt de opleiding de intersubjectiviteit binnen de beoordeling. Ook het betrekken van externe deskundigen - vertegenwoordigers van het werkveld en gastdocenten - verhogen de validiteit en betrouwbaarheid van de beoordelingen.

De studenten laten in hun stageverslag en thesis zien, dat zij duidelijk kunnen denken en handelen op masterniveau. Het merendeel van de studenten heeft een goed tot zeer goed onderzoek uitgevoerd en hierover in de thesis een helder verhaal geschreven. Van het niveau van de alumnus die haar onderzoek presenteerde, was het auditteam zeer onder de indruk. Het goede niveau blijkt ook uit de grote tevredenheid van het werkveld met de afgestudeerden en het feit dat 80% van de afgestudeerden aansluitend aan het afstuderen werk als danstherapeut vindt.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam is van oordeel dat Codarts een mooie opleiding Danstherapie aanbiedt. De opleiding heeft aangetoond dat zij weloverwogen keuzes heeft gemaakt en nog steeds maakt. Zij heeft ervoor gezorgd dat de eindkwalificaties aansluiten bij internationale standaarden. Daar waar nodig actualiseert en verbetert ze de eindkwalificaties en het programma en ontwikkelt ze het programma verder door. Dit doet zij in nauwe samenspraak met het (internationale)werkveld, waarmee de docenten en het management van de opleiding intensief contact onderhouden.

De opleiding dankt haar kwaliteit ook aan de sterke betrokkenheid van alle docenten en gastdocenten bij de inhoud en organisatie van de opleiding. Studenten, alumni en werkveld zijn tevreden tot zeer tevreden over het beroepsgerichte programma en de inhoudelijke kwaliteit en deskundigheid van hun docenten.

De studenten kunnen door het programma te volgen de eindkwalificaties behalen. Uit de stageverslagen en theses blijkt dat de afgestudeerden masterniveau hebben. Dat blijkt eveneens uit de grote tevredenheid van het werkveld over het niveau van de afgestudeerden en het feit dat veel studenten al gauw een baan vinden als danstherapeut.

Omdat de opleiding aan standaard 7 heeft voldaan en het auditteam alleen standaard 2 met een 'voldoende' en alle andere standaarden met een 'goed' heeft beoordeeld, komt het auditteam conform de beslisregels van de NVAO tot een totaaloordeel 'goed' voor de opleiding.

6. AANBEVELINGEN

- Het auditteam onderstreept het belang de studenten een eerdere confrontatie/ontmoeting met de echte praktijk te bieden en beveelt de opleiding aan haar plannen te verwezenlijken en de beroepspraktijk al voor de stage meer binnen de opleiding te brengen door middel van opdrachten, het uitnodigen van alumni tijdens de intensieve weken en bezoeken aan instellingen c.q. klinische dagen.
- Het auditteam onderschrijft het belang van het streven van de opleiding om meer ingebed te raken in het Nederlandse werkveld door docenten aan te trekken die aan deze opleiding zijn afgestudeerd en nu in het Nederlands werkveld actief zijn.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan nog meer aandacht te besteden aan de digitale leeromgeving, daar deze belangrijk is voor deeltijdstudenten die het grootste deel van de week niet aanwezig zijn op de opleiding.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan de studenten te stimuleren tot een kritische 'onderzoeksreis', met name door (i) te zorgen voor een kritische blik op de effecten van de geboden interventies/therapie en (ii) te zorgen voor een kritisch gebruik van literatuur, een verduidelijking van de onderzoeksmethodologie en vooral een sterkere integratie van de theorie en de praktijk, o.a. door terugkoppeling van de bevindingen naar de theorie. Het research committee kan hierin een belangrijke rol spelen.
- Het auditteam beveelt de opleiding ook aan studenten te stimuleren door te gaan op onderzoeken van reeds afgestudeerden, zodat er meer 'evidence based practice' en 'practice based evidence' van danstherapie ontstaat. Het is essentieel voor de opleiding zoveel mogelijk bewijs te verzamelen om de verschillende manieren waarop danstherapie van waarde kan zijn in het spectrum van klinische en artistieke contexten te verstevigen en te bevestigen.
- Tot slot beveelt het auditteam de opleiding sterk aan de wens van de studenten in te willigen de spiegels in de studio te kunnen afschermen met gordijnen.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-masteropleiding Danstherapie deeltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde eindkwalificaties	
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	G
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	V
Standaard 3. Inhoud programma	G
Standaard 4. Vormgeving programma	G
Standaard 5. Instroom programma	G
Standaard 6. Studeerbaarheid programma	G
Standaard 7. Omvang en duur programma	V
Personeel	
Standaard 8. Doeltreffendheid personeelsbeleid	G
Standaard 9. Kwalificaties personeel	G
Standaard 10. Omvang personeel	G
Voorzieningen	
Standaard 11. Huisvesting en materiële voorzieningen	G
Standaard 12. Studiebegeleiding en informatievoorziening	G
Kwaliteitszorg	
Standaard 13. Periodiek evalueren	G
Standaard 14. Evalueren en verbetermaatregelen	G
Standaard 15. Betrekken van partijen bij interne kwaliteitszorg	G
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	
Standaard 16. Toetsen en eindkwalificaties	G
Algemeen eindoordeel	G

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Document van de opleiding

Codarts, Master in Dance Therapy

Domains and final qualifications of a dance therapist (DT)

1. Dance therapeutic practice and treatment; the DT:

- 1.1 has appropriate and up-to-date knowledge and skills.
- 1.2 applies the diagnostic, therapeutic and tools of the profession effectively, and, where applicable, in a practice-based manner.
- 1.3 provides effective and ethically sound client care.
- 1.4 integrates knowledge and practical experience.

2. Communication; the DT:

- 2.1 builds effective treatment relationships with clients.
- 2.2 listens and observes in order to effectively obtain relevant client information.
- 2.3 discusses information thoroughly with clients and their families and informs all those involved as appropriate.
- 2.4 Reports appropriately on client cases, both verbally and in writing.

3. Collaboration; the DT:

- 3.1 consults efficiently with colleagues, the multidisciplinary team and other care providers.
- 3.2 refers to others, if necessary.

4. Research & Development; the DT:

- 4.1 reviews information critically.
- 4.2 furthers the broadening and development of practice-based professional knowledge.
- 4.3 develops and maintains a personal development plan with refresher courses.
- 4.4 enhance the knowledge of students, interns, colleagues, clients and others involved in Health care.

5. Social contextualisation; the DT:

- 5.1 understands the health of clients within their social context.
- 5.2 is aware of institutional factors influencing the practice.
- 5.3 acts according to relevant legal regulations.

6. Organization, the DT:

- 6.1 organizes his or her work to achieve a balance between client care and personal development (time management).
- 6.2 spends the available resources in client care in a responsible manner.
- 6.3 is able to initiate practice-based research projects and carry them out (together with others).

7. Professionalism, the DT:

- 7.1 provides high-quality client care with integrity, sensitivity and commitment.
- 7.2 displays sound personal and interpersonal professional behaviour.
- 7.3 is aware of the scope of his or her own competence and acts accordingly.
- 7.4 applies DIT according to the published ethical standards of the profession.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Document van de opleiding

Schematisch overzicht van de opleiding Danstherapie 2012-2015

	Year 1 developing		Year 2 connecting		Year 3 Integrating	Total
	Sem 1	Sem 2	Sem 1	Sem 2	Sem 1+2	
Dance Therapy, theory and methods	8	10	7	7		32
Movement observation and analysis	>	5	>	5		10
Psychological and physiological framework	7	5	5	5		22
Practice based research		2	2	6	18	28
Professional Practice					28	28
	37		37		46	120

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Audit programme Codarts master Dancetherapy

Thursday 8th of November 2012

Time schedule	Auditees	Auditors	Topics
13.30 – 14.30		audit panel (room 7.25) - Hans Stoltenborg - Beatrice Allegranti - Liesbeth Wildschut - Maartje van de Ree - Rianne Versluis	preparatory discussion within the panel
14.30-15.30	Board of the School - Samuel Wüersten - Marion Schiffers - Nicki Wentholt	audit panel (room 7.31)	- mission & strategy - developments in professional field - market position / competitive position - education performance / success rate - interaction with professional field / customer relationship management - international focus - (applied) research & development - personnel management / staff policy - quality assurance
15.30-16.15	Research Committee - Annelies Schrijnen-van Gastel - Raluca Popa - Julie Kil - Phiny de Groot - Penny Best	audit panel (room 7.31)	- research - impact on the programme - involvement teachers and professional field - results
16.15-16.30	Pause	audit panel (room 7.25)	
16.30- 17.30	Alumni Dancetherapy and representatives from professional field - Julie Kil - Danielle Freriks - Dione Dijkman - Jacqueline van Male - Renate Hoenselaar - Annemieke Plouvier - Ingrid Baart	audit panel (room 7.31)	- overall quality of the programme & the graduates - involvement in quality assurance
17.30 – 18.00	Guided tour	audit panel	- accommodation and provisions (e.g. multi-media centre / library, it-provisions, student tracking system)

Friday 9th of November 2012

Werkwijze

08.45 – 09.00		audit panel (room 7.25)	- retrospective 1 st day continuation
09.00 – 10.00	Students master Dancetherapy (1st – 2nd year, inclusive member of the programme committee (opleidingscommissie)) - Maria Munain - Yvonne Weschke - Oliver Schneider - Stephanie Lama - Carlijn ter Weert - Job Cornelissen - Christina Renckens - Rachel van der Kolk	audit panel (room 7.31)	- quality assurance learning assessment - authority of the examination board - relation to the management - assessment: involvement of the professional field - assessment expertise
10.00-10.45	Examination board - Marien van Staalén - Nicki Wentholt - Annelies Schrijnen-Van Gastel - Rozamarijn Schalk - Penny Best	audit panel (room 7.31)	- quality teachers - information provision - learning assessment / feedback - tutoring (incl. practical periods) - feasibility and workload - provisions - final projects/thesis
10.45 – 11.00	Pause	audit panel (room 7.25)	
11.00 – 12.00	Lecturers master Dancetherapy - Penny Best - Rozemarijn Schalk - Celine Gimbrere - Ciel Werts - Raluca Popa - Katharina Conradi	audit panel (room 7.31)	- relation with / input from professional field - developments in professional field - international focus - curriculum development - contents - (applied) research & development - learning assessment (methods, standards, parties involved, scoring & feedback) - tutoring - enhancing professionalism - work load
12.00 – 13.00	Visiting lessons/ presentation First visiting lessons, than half an hour presentation.	Auditpanel (room 7.31)	
13.00 – 14.00	lunch	audit panel (room 7.25)	- retrospective - examining additional documents
14.00 – 14.45	Open consultation	part of the audit panel - Hans Stoltenborg - Maartje van de Ree - Rianne Versluis	
	Documents	part of the audit panel - Liesbeth Wildschut - Beatrice Allegranti	
14.45 – 15.30	Pending issues	part of the audit panel - Hans Stoltenborg - Beatrice Allegranti	- (if applicable) pending issues
	Quality assurance staff - Ine Kruithof - Marion Schiffers - Nicki Wentholt - Quinten Bunschoten	part of the audit panel: - Liesbeth Wildschut - Maartje van de Ree - Rianne Versluis	- evaluation results - measures for improvement - involvement stakeholders - internal monitoring and reporting
15.30 – 16.15	retrospective	audit panel	- determining overall judgement
16.15 – 16.45	feedback	audit panel	- brief feedback to the school

Bij de beoordeling van de betreffende deeltijdopleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleiding. De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditteam een les/practicum bezocht en een presentatie van een alumnus bijgewoond.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 16 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als 'goed' worden beoordeeld.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als 'excellent' worden beoordeeld.

BIJLAGE V   Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie opleiding;
  - Organigram instelling / Organigram opleiding;
  - Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties / Schematisch programmaoverzicht;
  - Studiegids;
  - Moduulboeken per studiejaar;
  - Stagehandleiding;
  - Onderwijs- en examenregeling – OER;
  - Overzicht van het ingezette personeel
    - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
    - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
  - Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van 2008-2012;
  - Overzicht van de contacten met het werkveld;
  - Lijst stageverlenende organisaties;
  - Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie;
  - Verslagen overleg in relevante commissies / organen;
  - Documentatie over student- en docenttevredenheid;
  - Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen;
  - beleidsplan op het gebied van onderzoek in relatie tot de aangeboden opleiding;
  - Personeelsplan;
  - Voorzieningenplan;
  - Kwaliteitszorgplan;
  - Beleidsplan ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking;
-
- De door het panel bepaalde representatieve selectie van (14) afstudeerwerkstukken van de afgelopen drie jaar met beoordelingscriteria en normering.
Overzicht 14 afstudeerwerkstukken op studentnummer:
    - 2016788
    - 2003120
    - 2016397
    - 1909467
    - 2017822
    - 1909453
    - 2016826
    - 2057875
    - 2017717
    - 2003139
    - 2010259
    - 2019701
    - 2019469
    - 1910201

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - studentzaken
voorzitter Drs. G.J.Stoltenborg	X					
werkveld- / vakdeskundige Dr. B. Allegranti		X	X	X	X	
vakdeskundige Dr. E.M.M. Wildschut		X		X	X	
studentlid M.E. van de Ree						X
secretaris G.C. Versluis						

Op 16-10-2012 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel Danstherapie, nr#000891- Codarts, Hogeschool voor de Kunsten.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Stoltenborg is senior adviseur bij Hobéon en treedt regelmatig op als voorzitter van auditteams bij accreditatietrajecten in het hoger onderwijs en bij de certificering van Centra voor de Kunsten. Stoltenborg voert vaak audits uit in het kunstonderwijs.
2	Mevrouw Allegranti is thans directeur van het Centre for Arts Therapies Research en docent in de masteropleiding Dance Movement Psychotherapy aan de University of Roehampton en is daarnaast werkzaam in een privé kliniek voor Dance Movement Psychotherapy.
3	Mevrouw Wildschut is thans universitair docent-onderzoeker op het gebied van dans verbonden aan de opleiding Theater-, Film- en Televisiewetenschap aan de Universiteit Utrecht.
4	Mevrouw van de Ree is vierde jaars student aan de hbo-bacheloropleiding Muziektherapie van ArtEZ Hogeschool voor de kunsten.

Secretaris/Coördinator

Mevrouw G.C. Versluis

Gecertificeerd d.d. november 2010

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer drs. G.J. Stoltenborg
p/a Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

---

is als voorzitter/~~deskundige studentlid/secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Danstherapie

---

aangevraagd door de instelling:

Codarts Hogeschool voor de Kunsten

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 28 september 2012

Handtekening:

Declaration of Independence and confidentiality to be submitted prior to the assessment of the programme

The undersigned (name and home address):

Beatrice Allegranti
132 White Hart Lane
Barnes
London
SW13 0QB

Has been asked to assess the following programme as an expert / secretary:

---

hbo master Choreography and hbo master Dans therapy

Application submitted by the following institution:

Codarts, Hogeschool voor de Kunsten

- Hereby certifies to not maintaining any (family) connections or ties of a personal nature or as a researcher / teacher, professional or consultant with the above institution, which could affect a fully independent judgement regarding the quality of the programme in either a positive or negative sense;
- Hereby certifies to not having maintained such connections or ties with the institution during the past five years;
- Certifies to observing strict confidentiality with regard to all that has come and will come to his/her notice in connection with the assessment, insofar as such confidentiality can reasonably be claimed by the programme, institution of NVAO;
- Herby certifies to being acquainted with the NVAO code of conduct.

Place: London

Date: 17th September

Signature:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Liesbeth Wildschut, Wolker Heudelslaan 42
3581 ST Utrecht

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Ma choreografie
Ma Danstherapie

aangevraagd door de instelling:

Codarts

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Utrecht

Datum: 29-06-2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

M.E. van de Ree, H.J. van Heekplein 14
7511 HL Enschede

is als ~~voorzitter/deskundige/studentlid/secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Danstherapie (te Codarts, Hogeschool voor de Kunsten)

aangevraagd door de instelling:

Codarts, Hogeschool voor de Kunsten

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Enschede

Datum:

14-09-2012

Handtekening:

Mev. Lee

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Mevrouw G.C. Versluis
p/a Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

---

is als ~~voorzitter/dekundige/studentlid~~ secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Danstherapie

---

aangevraagd door de instelling:

Codarts Hogeschool voor de Kunsten

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 28 september 2012

Handtekening:

